

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**PODMÍNKY NABYTÍ ČESKÉHO STÁTNÍHO
OBČANSTVÍ A MOŽNOSTI DVOJÍHO OBČANSTVÍ**

Autor práce: Lucie Vološyn

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: JUDr. Jozef Bandžak, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2020

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Lucie Vološyn

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: České Budějovice

Název bakalářské práce: Podmínky nabytí českého státního občanství a možnosti dvojího občanství

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Conditions of attainment Czech nationality and possibilities of dual nationality

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, titul): JUDr. Jozef Bandžak, Ph.D.

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): září 2018

Cíl bakalářské práce:

Analyzovat možnosti, podmínky a rozdíly nabytí českého státního občanství z pohledu nového zákona č. 186/2013 Sb (potažmo s tímto zákonem i dvojího občanství) a již neplatného zákona č. 40/1993 Sb. Komparace pozbývání Státního občanství, dokladů k prokazování státního občanství České republiky. Doklady k prokazování dvojího občanství. Rozdíly mezi Evidencemi fyzických osob, které nabyly nebo pozbyly státní občanství České republiky. Zaměření na přínos pro občany EU a nevýhody pro občany mimo EU. Zda je možné zjednodušit proces k nabytí českého státního občanství cizincem ze strany státu, případně žadatele.

Student: Lucie Vološyn	18.12.2018 datum	 podpis
Vedoucí práce: JUDr. Jozef Bandžak, Ph.D.	18.1.2019 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	25.1.2019 datum	 podpis
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	25.1.2019 datum	 podpis
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	18.2.2019 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Lucie Vološyn

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Jozefu Bandžakovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Další velké díky patří Mgr. Kateřině Koterzynové a Bc. Michaele Miškové z Jihočeského krajského úřadu za praktické informace a velkou vstřícnost. Dále děkuji mé rodině, bez kterých bych VŠERS nemohla studovat.

ABSTRAKT

VOLOŠYN, L. Podmínky nabytí českého státního občanství a možnosti dvojího občanství : *bakalářská práce*.

České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2020

Vedoucí bakalářské práce : JUDr. Jozef Bandžak, Ph.D.

Klíčová slova: nabytí českého občanství, udělení občanství, doklady k získání českého občanství, žadatel dvojího občanství

Práce řeší, analyzuje, shrnuje, zkoumá výhody žadatele o české státní občanství z EU a žadatele mimo EU. Podmínky pro získání českého občanství v rámci EU a mimo EU. Detailní pohled na institut udělení českého občanství. Doklady potřebné k získání českého občanství.

Rozdíly mezi novým zákonem č. 186/2013 Sb. a neplatným zákonem č. 40/1993 Sb. pro získání státního občanství.

V jakých případech je možné získat dvojí občanství a kdy je získání českého státního občanství, potažmo dvojího občanství vyloučeno. Pohled na vybrané skupiny cizinců a vybranou problematiku. Rozdíly a jejich možné příčiny v přístupu státu k udělování českého státního občanství.

Vyhodnocení daného problému a odpověď na otázky.

ABSTRACT

VOLOŠYN, L. Conditions of Attainment Czech Nationality and Possibilities of Dual Nationality : *Bachelor thesis*.

České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2020

Supervisor : JUDr. Jozef Bandžak, Ph.D.

Key words: procurance Czech citizenship, granting citizenship, documents for procurance Czech citizenship, applicant for dual citizenship

This bachelor thesis deals with, analyses, summaries, investigates the advantages of an applicant for Czech citizenship and an applicant from the EU and outside the EU. Conditions for procurance Czech citizenship inside and outside the EU. Detailed view of the institute of granting Czech citizenship. Documents needed to obtain Czech citizenship.

Differences between the new Act No. 186/2013 Coll. and invalid Act No. 40/1993 Coll. for obtaining citizenship.

In which cases it is possible to obtain dual citizenship and when it is not possible to obtain Czech or dual citizenship. A look at selected groups of foreigners and selected problems. Differences and their possible causes in the state's approach to granting Czech citizenship.

Evaluate the problem and answer the questions.

Obsah

Úvod.....	10
1 Cíl a metodika bakalářské práce	11
2 Státní občanství České republiky	12
2.1 Úvaha o pojmu státního občanství	12
2.2 Prameny státního občanství.....	12
3 Nabytí dle zákona č.186/2013 Sb.	15
3.1 Způsoby nabývání občanství	15
3.1.1 Narozením (filiací).....	16
3.1.2 Určením otcovství.....	16
3.1.3 Osvojením (adopcí).....	17
3.1.4 Nalezením na území ČR.....	17
3.1.5 Udělením.....	18
3.1.6 Prohlášením.....	18
3.1.7 Svěřením do náhradní péče	21
3.2 Způsoby pozbytí českého občanství dle zákona č.186/2013 Sb.....	21
3.3 Doklady k prokazování občanství ČR.....	22
4 Komparace s neplatným zákonem č.40/1993 Sb.	23
4.1 Přínosy a nevýhody zákona č.186/2013 Sb.....	25
5 Získání státního občanství České republiky UDĚLENÍM dle zákona č.186/2013 Sb., díl 6, § 13	28
5.1 Specifikace občana EU?.....	28
5.2 Specifikace občana třetího světa a třetího světa?	30
5.3 Důvody žádostí o udělení státního občanství ČR.....	31
5.4 Podmínky k podání žádosti o Udělení státního občanství ČR	35
5.4.1 Splnění doby, po kterou má žadatel trvalý pobyt v ČR	36
5.4.2 Trestní bezúhonnost	36
5.4.3 Prokázání, že se žadatel na území ČR skutečně zdržuje.....	37
5.4.4 Prokázání znalosti českého jazyka.....	37

5.4.5	Prokázání znalosti českých reálií (ústavní systém ČR, zeměpisné a historické reálie ČR apod.).....	38
5.4.6	Povinnosti dle právních předpisů dokládající se k žádosti za poslední 3 roky 39	
5.4.7	Prokázání výše a zdroje příjmů za poslední 3 roky.....	39
5.4.8	Prokázání nezatežování systému státní sociální podpory či systémů pomoci v hmotné nouzi za poslední 3 roky	40
5.5	Prominutí podmínek stanovených pro udělení občanství ČR	40
5.6	Udělení občanství ČR z důvodu významného přínosu	41
5.7	Postup k udělení žádosti	41
5.8	Listiny dokládané k žádosti o státní občanství České republiky.....	42
5.9	Poplatky a lhůty, sankce	44
5.10	Pozitivní vyřízení žádosti.....	44
5.11	Negativní vyřízení žádosti a možné opravné prostředky.....	45
6	Problematika dvojího občanství.....	46
6.1	Příčiny vzniku dvojího občanství	46
6.2	Dvojí občanství v ostatních zemích.....	47
6.3	Přínosy a nevýhody dvojího občanství.....	48
7	Dotazníky ke zkoumané problematice	49
8	Vybraná menšina Ukrajinců v ČR	50
9	Novela zákona o státním občanství ČR	51
	Závěr	52
	Seznam použitých zdrojů	55
	Seznam zkratk	61
	Seznam tabulek a grafů	61
	Přílohy	62
	Příloha I.	62
	Příloha II.	62
	Příloha III.	63

Příloha IV.....	64
Příloha V.....	65
Příloha VI.....	68
Příloha VII.....	70
Příloha VIII.....	71
Příloha IX.....	74

Úvod

Pokud se řekne pojem „stát“, jistě každého napadne, že stát na prvním místě tvoří ohraničené území a na druhém místě obyvatelé tohoto daného státu. Zde je konkrétně myšlena Česká republika („dále ČR“). Stát jakožto by nemohl být státem bez svého území, nemohl by existovat bez stálého obyvatelstva. Pocit či potřeba někam patřit je známa již od nepaměti. I v nové moderní společnosti je občan/občanství stále důležitým znakem.

Společnost se vyvíjí, prostředí se stále čím dál více stává multikulturní a prochází velkým procesem globalizace. Proto stále více zemí je nakloněno možnosti dvojího občanství. Přestože některé členské státy NATO i Evropské Unie („dále“ EU) si zakládají na tradičnosti a výlučnosti jednoho státního občanství, tak v ČR je již od roku 2014 možné získat občanství dvojí. Dalo by se tedy nastínit, že dnešní demokratická volnost umožňuje osobě „vybrat si“ svobodně, kde bude žít a kterého státu či států se stane občanem. Samozřejmě každý institut má své přínosy a nevýhody.

Legislativa se často mění a nabytí občanství není vždy snadný proces a je především velice zdlouhavý, což bude v této práci také zhodnoceno. Stejně jako komparace s již neplatným zákonem z roku 1993 včetně dalších problematických aspektů této tematiky. V závěru bude zmíněna novela posledního platného zákona č.186/2013 Sb. o nabývání občanství ČR a možných změnách, které mohou nastat v nejbližších letech.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem této práce není analýza historie státního občanství ČR. Autorka bude zpracovávat základní informace z nového zákona č. 186/2013 Sb. o státním občanství České republiky a komparovat s neplatným zákonem č. 40/1993 Sb. o nabytí a pozbytí státního občanství České republiky. Především tedy v práci půjde o analýzu nabytí státního občanství a možnost získání dvojího občanství. A jaký je postup pro udělení českého státního občanství.

Vzhledem k tomu, že v současné době je poměrně komplikované získat české občanství pro cizince, především pokud není občanem EU, tak práce bude obsahovat rozdíly mezi těmito žadateli. A je třeba uvést, že na získání českého občanství není automaticky právní nárok, takže se v této bakalářské práci bude autorka soustředit i na příčiny neudělení českého státního občanství. Dále v práci budou uvedeny dotazníky občanů států Gruzie, Ukrajina, Rusko, Slovensko a další pro uvedení příkladů a představu, jestli předsudky mohou být překážkou při žádosti o občanství. Celkový pohled na složitost systému v této problematice a pohled z obou stran. Pohled ze strany institucí a žadatelů.

Dalšími, jistě důležitými aspekty, které je třeba poznat, jsou tiskopisy, evidence a požadavky pro žádající cizince, které budou uvedeny v přílohách. Autorka čerpala potřebné informace pro tuto bakalářskou práci především pomocí vlastní analýzy z dostupných legislativních podkladů, internetových publikací, odborných publikací, zdrojů a další literatury. Dalším cenným zdrojem byly návštěvy Krajského úřadu České Budějovice, Oddělení správní a Oddělení legislativy vnitřních věcí pro okres Prachatice a České Budějovice, které přinesly odpovědi především na praktické otázky a zkušenosti přímo z praxe.

V závěru se autorka zaměří na otázky: Je poslední legislativa přínosem či nikoliv? Je možné zjednodušení procesu k nabytí českého státního občanství cizincem ze strany státu, případně i ze strany žadatele?

Celkem se práce skládá z 9 kapitol.

2 Státní občanství České republiky

2.1 Úvaha o pojmu státního občanství

Aby mohl člověk žít plnohodnotně, musí být naplněny jeho potřeby. Vzhledem k tomu, že Česká republika je země demokratická, měly by být tyto potřeby snadněji naplněny. A aby mohly být naplněny potřeby daného státu, musí mít své občany. Pokud se kdykoliv hovoří o státním občanství, vždy se jedná o určitý vztah občana a státu. Bez sebe vzájemně by společnost nemohla fungovat, musí zde být také vzájemná loajalita.¹ To je velmi citlivá oblast, která se i často stává střetem politických stran, a to nejen v ČR, ale i jinde ve světě. Každý jedinec má jiný pohled na to, jak mohou žadatelé z cizích zemí o státní občanství jejich domovské země ovlivnit suverenitu nebo demokratické základy daného státu. Loajalita je fenomén dnešní doby, na který je kladen velký důraz, vzhledem k ohrožení masovou migrací, terorismem, extremismem apod.² Autorka se domnívá, že velkou roli hraje i to, že v ČR je stále jiná rasa, vzhled a vyznání velké dogma. Rozhodující není tedy, zda má žadatel trvalý pobyt. Mnohem podstatnější je trvalá vazba, skutečné relevantní důvody, proč zde chce osoba setrvat a je třeba tyto pohnutky prokázat. Státní občanství především zakládá určitý vztah mezi jednotlivcem a státem. Jedná se o základní právo, které náleží člověku, který se v něm narodí či splní dané podmínky. Státní občanství může získat pouze fyzická osoba nezávisle na své duševní způsobilosti. Nesmíme zapomínat, že touto osobou může být jak státní občan, cizinec tak osoba postihnutá apatridou. Tak jako má státní občan svá práva daná zákonem, má i své povinnosti. K nim se váže například povinná vojenská služba či respektování zákonů státu. A důležitým aspektem demokratického státu je také pasivní a aktivní volební právo.³

2.2 Prameny státního občanství

Významným milníkem bylo založení českého občanství jako primárního titulu z roku 1969, kdy vzniklo státní občanství České socialistické republiky československé federace. Vzhledem v zániku České a Slovenské Federativní republiky se

---

¹ LINEK L., CÍSAŘ O., PETRÚŠEK I., VRÁBLÍKOVÁ K. *Občanství a politická participace v České republice*, Praha : Sociologické nakladatelství SLON, 2017. s. 17-18, s. 81-82.

² BÍLKOVÁ, V., KYSELA, J., ŠTURMA, P. a kol. *Výjimečné stavy a lidská práva*, Praha : Auditorium, 2016. s.169-171, s. 183-186.

³ EMMERT, F. *Dvojí občanství v českém právu*. 2 vydání. Praha : C. H. Beck, 2014. s. 1-6.

zákon č.39/1969 Sb.⁴ k 1.lednu 1993 stal neplatným a s ním i československé státní občanství. Nahradil ho zákon č. 40/1993 Sb.⁵ a následně zákon č.186/2013 Sb., který mimo jiné nově povoluje dvojí státní občanství.⁶ Ačkoliv Ústava ČR č.1/1993 přímo nedefinuje pojem státní občanství, přesto jasně stanovuje, že nabytí a pozbytí náleží danému zákonu a že nikdo nemůže být proti své vůli zbaven státního občanství.⁷ Státní občanství jako definice byla poprvé vysvětlena jako „*relativně trvalý právní vztah fyzické osoby a daného státu*“ v odůvodnění nálezu Ústavního soudu z roku 1994, č.207/1994 Sb.⁸ a podobnými významy téhož.⁹ Dalšími základními prameny vymezení státního občanství jsou mimo jiné Základní listina práv a svobod usnesením č. 2/1993 Sb.¹⁰ a Listina základních práv EU 2007/C 303/01. Mezinárodní smlouvy a samozřejmě vnitřní právní úprava daného státu.

Je tedy již z tohoto zřejmé, že státní občanství má mezinárodní a vnitrostátní charakter. Setkáme se s jeho významem i v právu veřejném a to zejména:

- *v právu ústavním, který obsahuje nejdůležitější aspekty vztahu jedince a státu,*
- *v právu správním, kde je třeba vést evidence, osvědčení občanství a doklady nezbytné k prokazování státního občanství,*
- *v právu trestním pro stíhání porušení věrnosti státu a zradě,*
- *v právu finančním, které se zabývá poplatky při nabývání a pozbývání občanství,*

---

⁴ ČESKO. ČESKÁ SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA. Zákon č.39/1969 Sb.české národní rady o nabývání a pozbývání státního občanství České socialistické republiky. In: Sbírka zákonů, Česká republika [online]. 1969, částka 14. Dostupný na WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1969-39>>.

⁵ ČESKO. Zákon č. 40/1993 Sb. České národní rady o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky. In: Sbírka zákonů, Česká republika [online]. 1992, částka 12, 9 s. Dostupný z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-40>>.

⁶ EMMERT F. *Státní občanství na území České republiky v minulosti a současnosti*, Příbram : Tisk PBtisk, a. s. , 2016. s. 122-127.

⁷ ČESKO. ÚSTAVA. Ústavní zákon č. 1/1993 sb. Ústava ČR. In: Sbírka zákonů, Česká republika [online]. 1993, částka 141, článek 12. Dostupný na WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>>.

⁸ ČESKO. ÚSTAVNÍ SOUD. Nález č. 207/1994 Sb. Ústavního soudu České republiky ve věci návrhu na zrušení § 6, 11, § 12 odst. 3, § 18 odst. 1 písm. a), c) a § 18a písm. a), b) zákona České národní rady č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, ve znění zákona č. 272/1993 Sb. In: Sbírka zákonů, Česká republika [online]. 1994, částka 64. Dostupný na WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1994-207>>.

⁹ EMMERT, F. *Dvojí občanství v českém právu*. 2 vydání. Praha : C. H. Beck, 2014. s. 3.

¹⁰ ČESKO. ČESKÁ NÁRODNÍ RADA. Usnesení č. 2/1993 Sb. předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky. In: Sbírka zákonů, Česká republika [online]. 1993, částka 1. Dostupný na WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2?text=Listina+z%C3%A1kladn%C3%ADch+pr%C3%A1v+a+svobod>>.

- v právu mezinárodním veřejném, to řeší především dvojí občanství, které je důležité pro zpracování této práce.¹¹

Mezi nejčastěji udávanými základními prameny mezinárodního a evropského práva pro normotvorbu státního občanství jaké známe nyní, jsou:

- *Haagská úmluva o některých otázkách střetů zákonů o státním občanství (1930),*
- *Konvence o určitých otázkách ohledně sporů ze zákonů o státním občanství (1931),*
- *Všeobecná deklarace lidských práv (1948),*
- *Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (1950),*
- *Úmluva o postavení osob vez státní příslušnosti (1954),*
- *Úmluva o státním občanství vdaných žen (1957),*
- *Úmluva o omezení bezdomovectví (1961),*
- *Úmluva o omezení případů vícenásobného státního občanství a o službě v ozbrojených silách v případě vícenásobného státního občanství (1963),*
- *Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace (1965),*
- *Mezinárodní pakt o občanských a politických právech (1966),*
- *Úmluva o právním postavení uprchlíků (1967),*
- *Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen (1979),*
- *Úmluva o právech dítěte (1989),*
- *Smlouva o Evropské unii (1992),*
- *Evropská smlouva o státním občanství (1997) – „Tři pilíře“ politiky EU, v I. pilíři „Evropské společenství,*
- *Lisabonská smlouva (2009).¹²*

Státní občanství a především dvojí občanství bylo po několik desítek let předmětem diskuze a ne vždy a všude bylo a je žádoucí.

---

¹¹ FILIP, J. *Vybrané kapitoly ke studiu ústavního práva*, Brno : Masarykova univerzita, 2004. s. 20.

¹² EMMERT, F. *Dvojí občanství v českém právu*. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2014. s. 4-5.

3 Nabytí dle zákona č.186/2013 Sb.

2. července 2013 vstoupil v platnost nový a nyní stávající Zákon o občanství České republiky a o změně některých zákonů. Momentálně je to pátý zákon, který upřesňuje a vymezuje tento institut v historii českých zemí. V této práci bude porovnáván pouze s již neplatným zákonem z roku 1993. Při prvním pohledu si nelze nevšimnout, že poslední platný zákon č. 186/2013 Sb. je podrobněji upravený a některé části obsáhlejší a především přibyla část s možností dvojího občanství.¹³

3.1 Způsoby nabývání občanství

Základní principy nabývání státního občanství jsou stále IUS SOLI a IUS SANGUINIS. V ČR se nabývá státní občanství především na základě IUS SANGUINIS, což je pokrevně alespoň po jednom z rodičů. Jde tedy o občanství **odvozené**, stejně jako v případech určení otcovství či osvojení. V ČR se uplatňuje také zásada IUS SOLI, související přímo s daným územím. Tento princip je užíván méně, jedná se o občanství **původní**, a to pokud je dítě rodičů s legálním pobytem (případně obětí apatidy) či je dítě nalezeno na území ČR a rodiče jsou neznámí, případně prohlášením. Častěji se setkáme při zásadě IUS SOLI s naturalizací, což je udělení občanství státem.¹⁴

Nynější způsoby nabývání státního občanství české republiky se nalézají pod HLAVOU II. a nabývá se:

- Narozením
- Určením otcovství
- Osvojením
- Nalezením na území české republiky
- Udělením
- Prohlášením
- Svěřením do ústavní, pěstounské či jiné formy náhradní péče¹⁵

---

¹³ EMMERT F. *Státní občanství na území České republiky v minulosti a současnosti*, Příbram : Tisk PBtisk, a. s. , 2016. s. 169.

¹⁴ EMMERT, František. *Dvojí občanství v českém právu*. Vydání druhé. V Praze: C.H. Beck, 2014. s. 6-7

¹⁵ ČESKO. ÚPLNÉ ZNĚNÍ. Zákon č. 186/2013 Sb. o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). In: ÚZ Vnitřní správa, Česká republika. 2018, s. 154.

3.1.1 Narozením (filiací)

Je přirozeně nejčastější a odvozená forma nabytí občanství. Novorozené dítě, v jehož den narození je alespoň jeden z rodičů občanem ČR získává české státní občanství. Také v případě že by se dítě stalo osobou bez státního občanství, v případě, že jsou rodiče bezdomovci, kdy má alespoň jeden z rodičů povolen pobyt na dobu delší než 90 dnů. Pokud se narodí dítě na území ČR, ale rodiče jsou cizinci, byť s trvalým pobytem, může dítě nabýt českého občanství udělením, ne narozením.¹⁶ Narození je zaznamenáno dle zákona č.133/2000 Sb.¹⁷, O evidenci obyvatel a rodných čísel.

3.1.2 Určením otcovství

Je odvozená forma nabytí od jiné osoby, zde od otce dítěte. Tento zákon stanovuje více možností, které mohou nastat. Zpravidla se jedná o dvě modelové situace. Pokud je matka cizinka, ale je občankou jiného státu EU, Švýcarské konfederace či jiného smluvního státu Dohody o Evropském hospodářském prostoru¹⁸, případně má povolený trvalý pobyt v ČR, či je bez státní příslušnosti a dítě se narodí mimo manželství a otec (občan ČR) spolu s matkou učiní prohlášení na matrice o jeho otcovství, dítě zpravidla získá české občanství.¹⁹ Dítě získává české občanství až ode dne nabytí právní moci rozhodnutí soudu o určení otcovství občana, který má státní občanství ČR.

I v dalším případě matka je cizinkou, ale není ani občankou státu EU, nemá trvalý pobyt, není bez státní příslušnosti a dítě se opět narodí mimo manželství. Dítě nabývá českého občanství jako v předchozím případě. Rozdíl je v tom, že se musí doložit genetická zkouška o potvrzení otcovství formou znaleckého posudku dle zákona o znalcích a tlumočnících ve výjimečných případech. Do 10 dnů od nabytí právní moci rozhodnutí je povinnost oznamovat tuto skutečnost příslušným úřadům. Určení otcovství nelze nabýt zpětně. Relevantní není ani souhlas dítěte byť je starší.²⁰

---

¹⁶ Redakce. *Podmínky nabytí českého státního občanství od roku 2014*. In Muj-pravnik.cz : správní právo. Informační magazín [online]. Praha : Martin Rosulek, 2014 [cit. 2020-01-25]. IČ: 87270056. Dostupné na WWW: <<https://muj-pravnik.cz/podminky-nabyti-ceskeho-statniho-obcanstvi-od-roku-2014/>> .

¹⁷ ČESKO. Zákon č. 133/2000 Sb. o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel). In: Sběrka zákonů, Česká republika [online]. 2000, částka 39. Dostupný z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-133>>.

¹⁸ ČESKO. ÚPLNÉ ZNĚNÍ. Zákon č. 186/2013 Sb. o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). In: ÚZ Vnitřní správa, Česká republika. 2018, s. 157.

¹⁹ Redakce. *Podmínky nabytí českého státního občanství od roku 2014*. In Muj-pravnik.cz : správní právo. Informační magazín [online]. Praha : Martin Rosulek, 2014 [cit. 2020-01-25]. IČ: 87270056. Dostupné na WWW: <<https://muj-pravnik.cz/podminky-nabyti-ceskeho-statniho-obcanstvi-od-roku-2014/>>

²⁰ FILIP, J. *Vybrané kapitoly ke studiu ústavního práva*. Brno : Masarykova univerzita, 2004. s.37.

3.1.3 Osvojením (adopcí)

Zde k nabytí dochází na základě rozhodnutí orgánu ČR i rozhodnutím orgánu cizího státu, kdy alespoň jeden z osvojitelů musí být státním občanem ČR. Dítě získává české státní občanství dnem nabytí právní moci soudního rozhodnutí.²¹ Pokud je osvojitel v manželství, je třeba souhlas manžela/manželky. Zpravidla to bývá i tak, že podmínky osvojení dle právního řádu cizí země jsou velmi složité a proto se přistoupí k použití českého právního řádu. Vždy se ale musí v první řadě jednat o dobré zájmy vůči osvojenci. Osvojení dětí z cizích států, případně rodiči, které mají každý jiné občanství, je problematikou převážně posledních dvou dekád vzhledem k rozvoji demokracie a vstupem do EU a Schengenského prostoru.²² Pokud bylo dítě osvojeno rozhodnutím cizího státního orgánu, dítě nabývá českého občanství dnem nabytí právní moci rozhodnutí „O uznání osvojení“ v případě, kdy osvojení v ČR bylo uznáno dle zákona o Mezinárodním právu soukromém a to příslušným soudem v ČR. Mezi dítětem a osvojitelem vzniká příbuzenský vztah jako rodiče a syna/dcery. Měl by zde být také přiměřený věkový rozdíl mezi osvojencem a osvojitelem.²³ Dítě tedy nabyde české státní občanství, ale pokud je osvojen zletilý jedinec přesahující 18 let, musí si požádat o české občanství udělením.²⁴

3.1.4 Nalezením na území ČR

Jedná se o původní formu, která se neváže na nabytí od jiné osoby. Jedná se o dítě mladší 3 let, pokud se totožnost nepodaří zjistit a pokud se do 6 měsíců od nalezení neprokáže jiné státní občanství. V případě, kdy není jasný den nalezení, rozhoduje o dni nabytí občanství Ministerstvo vnitra na žádost opatrovníka/zákonného zástupce či z moci úřední.²⁵ Výjimečně se může jednat i o děti v babyboxech. Je tedy pochopitelné ze se jedná pouze o děti, které nejsou schopné své vlastní identifikace.²⁶

---

²¹ GRONWALD TOVÁ WAGNEROVÁ, P., MORÁVKOVÁ, J. *Statusové věci občanů*. Praha : Aspi, a. s., 2009.s.190.

²² MALACKA, M., RYŠAVÝ, L. *Mezinárodní právo soukromé : základy obecné a zvláštní části*. Příbram : Tisk PBtisk, a. s., 2019. s.197-198.

²³ ČESKO. ÚPLNÉ ZNĚNÍ. Zákon č. 186/2013 Sb. o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). In: ÚZ Vnitřní správa, Česká republika. 2018, s. 155.

²⁴ Redakce. *Podmínky nabytí českého státního občanství od roku 2014*. In Muj-pravnik.cz : správní právo. Informační magazín [online]. Praha : Martin Rosulek, 2014 [cit. 2020-01-25]. IČ: 87270056. Dostupné na WWW: <<https://muj-pravnik.cz/podminky-nabyti-ceskeho-statniho-obcanstvi-od-roku-2014/>>

²⁵ ČESKO. ÚPLNÉ ZNĚNÍ. Zákon č. 186/2013 Sb. o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). In: ÚZ Vnitřní správa, Česká republika. 2018, s. 155.

²⁶ FILIP, J. *Vybrané kapitoly ke studiu ústavního práva*. Brno : Masarykova univerzita, 2004. s.30.

3.1.5 Udělením

Princip IUS SOLI, původní forma nabytí, o které rozhoduje Ministerstvo vnitra ČR a není na něj právní nárok. Pro udělení státního občanství musí být splněny podmínky dané zákonem, případně musí být splněny takové, co jsou stanovené pro jejich prominutí. Ministerstvo může udělit české státní občanství žadateli, jehož osoba znamená významný přínos pro ČR. Nabývá se dnem složení státoobčanského slibu: „*Slibuji na svou čest věrnost České republice. Slibuji, že budu dodržovat její Ústavu a ostatní zákony České republiky*“.²⁷

Blíže bude rozvedeno v následující kapitole 5, která se podrobně věnuje všem aspektům Udělení českého státního občanství.

3.1.6 Prohlášením

Je forma nabytí občanství fyzickou osobou, která pozbyla české či československé státní občanství, pokud se nejednalo o pozbytí dle ústavního dekretu prezidenta. Podstatou je doložení příslušných dokumentů a následné vydání „*Osvědčení o uznání (nabytí) českého státního občanství*“.²⁸ Přesto § 31 a § 33 prošly do této doby změnami, které si autorka ověřila na Krajském úřadě a na portálu Ministerstva zahraničních věcí.

Podle § 31 mohli žadatelé původně učinit prohlášení. A to ti, kteří pozbyli před účinností tohoto zákona české nebo československé občanství či dle jiných právních předpisů taxativně uvedených v zákoně. Případně ti, kteří se po roce 1969 stali občanem Slovenské socialistické republiky nebo Slovenské republiky (dále SR), kterými jsou doposud.²⁹ Nyní změna spočívá ve „zpětném vrácení“ občanství na české a slovenské. To znamená, že nyní není třeba pozbytí českého (československého) občanství v období od 25.2.1948 do 28.3.1990. Tudíž prohlášení je možné i pro osoby, kteří pozbyly české občanství před rokem 1948 a po roce 1990. Další změnou je, že nyní není možné do prohlášení zahrnout nezletilé děti, které nikdy nebyly českými občany. Avšak za děti, které české občanství pozbyly z výše uvedených důvodů, mohou podat prohlášení zákonní zástupci.³⁰ V průběhu letošního roku 2019 došlo ke změně tohoto paragrafu a to v zákoně č. 207/2019 Sb., což je zákon, kterým se mění zákon č.186/2013 Sb. o státním občanství

---

²⁷ ČESKO. ÚPLNÉ ZNĚNÍ. Zákon č. 186/2013 Sb. o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). In: ÚZ Vnitřní správa, Česká republika. 2018, s. 155-159.

²⁸ GRONWALD TOVÁ WAGNEROVÁ, P., MORÁVKOVÁ, J. *Statusové věci občanů*. Praha : Aspi, a. s., 2009, s.194.

²⁹ EMMERT, F. *Dvojití občanství v českém právu*. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2014. s. 166-167.

³⁰ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Udělení státního občanství České republiky* [online]. Praha : Ministerstvo vnitra Odbor všeobecné správy oddělení státního občanství a matrik, 1.12.2014 [cit. 2020-01-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/udelenistatniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx>>.

ČR. Tento paragraf byl rozšířen a to v odstavci 3), kde je uvedeno, že fyzická osoba, která má alespoň jednoho z rodičů nebo prarodičů původem z ČR může nabýt prohlášením české občanství, pokud není ke dni prohlášení občanem SR. Další doplnění paragrafu je v doplnění případu, kdy budou za dítě žádat rodiče, případně jen jeden rodič, který musí mít úředně ověřený doklad druhého, pokud není zbaven výkonu rodičovských práv. V jiných případech může žádat o občanství prohlášením i zákonný zástupce dítěte či opatrovník a prokáže se potřebnými doklady. Pokud se prohlašuje tímto způsobem dítě starší 15 let, musí být také podpis úředně ověřen, pokud nečiní prohlášení přímo nezletilá osoba před správním orgánem.³¹

§ 32 se jedná období 31.12.1992, kdy osoba byla občanem České a Slovenské Federativní republiky (tudíž ani českým ani slovenským občanem) a v době prohlášení není státním občanem SR. Dále může být přímý potomek bývalého občana dle předcházejících podmínek. Dítě lze zahrnout do prohlášení nebo mu stanovit samostatné prohlášení. A pokud je dítě starší 15 ti let, dokládá se úředně ověřený podpis. Stejně tak, žádá-li jeden z rodičů, musí být ověřený podpis druhého rodiče, pokud není zbaven rodičovských práv. K prohlášení se připojuje rodný list, oddací list, úmrtní list manžela/manželky, doklad o rozvodu manželství (obdobně u registrovaného partnerství), a konečně doklad, že není žadatel státním občanem ČR či SR.³²

U §33 došlo též ke změně od vydání zákona. Pokud se žadatel narodil v období 1.10.1949 do 7.5.1969 mimo území Československé republiky a alespoň jeden z rodičů byl v den jeho narození československým státním občanem a k 1.1.1969 nebo déle se stal českým státním občanem, mohl podat prohlášení nejpozději do 1.1.2015.³³ V současné době to již není možné.

V §34 je uvedeno, že osoba, které byl neoprávněně vydán doklad prokazující české státní občanství, ale žila v dobré víře, že občanem ČR je, může nabýt české občanství prohlášením. Nesmí ovšem být v posledních 10 letech od vydání dokladu,

---

³¹ ČESKO. Zákon č. 207/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů. In: Sběrka zákonů, Česká republika [online]. 2019, částka 87. Dostupný z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2019-207>>.

³² ČESKO. ÚPLNÉ ZNĚNÍ. Zákon č. 186/2013 Sb. o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). In: ÚZ Vnitřní správa, Česká republika. 2018, s. 161.

³³ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Víza a konzulární informace : nový zákon o státním občanství ČR* [online]. Praha : MZV ČR - Velvyslanectví české republiky v Lisabonu, 1.1.2017 [cit. 2020-01-25]. Dostupné z WWW: <https://www.mzv.cz/lisbon/cz/viza_a_konzularni_informace/novy_zakon_o_statnim_obcanstvi_cr/index.html>.

tentýž doklad zrušen. V tomto případě se dokládá rodný list, oddací list, doklad o rozvodu manželství, úmrtní list manžela/manželky (obdobně u registrovaného partnerství) a všechny doklady, které uvádějí existenci občanství ČR vydané v minulosti a které žadatel vlastní.³⁴

§35 zahrnuje prohlášení osoby starší 18 let, která může nejdéle do svých 21 let nabyt české občanství za splnění podmínek uvedených v tomto paragrafu. Musí mít na území ČR trvalý pobyt a nejdéle od 10 let k datu prohlášení se zdržovat minimálně dvě třetiny této doby v ČR. Dále se připojí oddací list, doklad o rozvodu manželství, úmrtní list manžela/manželky (obdobně u registrovaného partnerství) a doklad o bezúhonnosti ve státech, kde od 15 let pobýval v kuse alespoň 6 měsíců, výpis z rejstříku trestů a vyjádření ministerstva, které potvrdí délku povoleného pobytu na území ČR.³⁵

V §36 je řešeno nabytí českého občanství dítětem zdržujícím se na území ČR dle jiných právních předpisů, pokud bylo svěřeno do náhradní péče. Zde je nutný úředně ověřený souhlas osoby starší 15 let, pokud toto prohlášení neučiní přímo před správním orgánem na místě. Pokud žádá jeden z rodičů, je třeba doložit od druhého rodiče úředně ověřený podpis. Dále může žádat samostatně rodič žádat, pokud druhý byl zbaven rodičovské odpovědnosti v této oblasti, zemřel, není známo, kde se pohybuje nebo pokud se zdržuje v zahraničí. Pokud se předcházející překážky dotýkají obou rodičů, může tak požádat o nabytí českého občanství zákonný zástupce nebo opatrovník. S tím, že při žádosti se připojí rodný list dítěte a pravomocné rozhodnutí soudu o určení opatrovníka. Prohlášení může nadále učinit osoba, které bylo dítě svěřené do péče, ředitel zařízení pro výkon ústavní výchovy či jiná ustanovená zařízení pečující o dítě. Pokud je občanství nabyto, ministerstvo to neprodleně oznámí krajskému úřadu.³⁶

Prohlášení přijímají příslušné krajské úřady dle místa trvalého pobytu (alespoň posledního), v jiném případě Úřad městské části Praha 1, případně může přijmout prohlášení i na ministerstvo. Tam je mimo jiné také ověřeno splnění podmínek. Pokud jsou všechny podmínky splněny, k nabytí českého občanství dochází dnem převzetí listiny, s výjimkou §34, kde je chápán počátek stanovení českého občanství, dnem vydání

---

³⁴ ČESKO. ÚPLNÉ ZNĚNÍ. Zákon č. 186/2013 Sb. o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). In: ÚZ Vnitřní správa, Česká republika. 2018, s. 161-162

³⁵ ČESKO. ÚPLNÉ ZNĚNÍ. Zákon č. 186/2013 Sb. o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). In: ÚZ Vnitřní správa, Česká republika. 2018, s. 162

³⁶ ČESKO. ÚPLNÉ ZNĚNÍ. Zákon č. 186/2013 Sb. o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). In: ÚZ Vnitřní správa, Česká republika. 2018, s. 162.

prvního dokladu o občanství. Postupy zkoumání podmínek se stanovují dle ustanovení druhé části a třetí části správního řádu.³⁷

V případě úmyslné lživé informace správnímu orgánu hrozí pokuta až 50 000 Kč.

3.1.7 Svěřením do náhradní péče

Princip IUS SOLI, poslední původní forma. V zaniklém zákoně č.40/1993 Sb. tento způsob nabytí občanství nebyl, v aktuálním zákoně je zaveden nově. Jedná se o případ, kdy se dítě narodí na území ČR, je svěřeno do náhradní péče nebo se oprávněně v ČR nachází, ale je stále bez státní příslušnosti od narození. Dítě nabývá českého státního občanství nabytím právní moci rozhodnutí soudu o svěřením do náhradní péče.³⁸

3.2 Způsoby pozbytí českého občanství dle zákona č.186/2013 Sb.

Pozbývání státního občanství ČR se nachází pod HLAVOU III:

Jediným zákonným způsobem pozbytí českého státního občanství je pozbytí na základě prohlášení o vzdání se státního občanství ČR. Neformálně by se dalo hovořit o dvou formách:

1) **Propuštěním ze státního svazku**, kdy občan požádá na základě příslibu nového občanství (například Rakousko).

2) **Nabytím cizího občanství na vlastní žádost**, kde není třeba příslib, protože se pozbývá automaticky přijetím nového.³⁹

Státní občan ČR může tedy pozbýt občanství „*prohlášením o vzdání se státního občanství ČR*“, pokud se trvale zdržuje v cizině, není v ČR přihlášen k trvalému pobytu a je zároveň občanem cizího státu či žádá o cizí občanství a podmínkou je vzdání se státního občanství ČR. Při podání prohlášení musí předložit doklady prokazující předchozí skutečnosti. Musí být učiněno před zastupitelským úřadem ČR, který vykonává působnost pro stát, ve kterém se prohlašovatel zdržuje. Případně před krajským úřadem příslušným podle posledního místa trvalého pobytu. Pokud prohlašovatel nikdy neměl trvalý pobyt na území ČR, pak je místně příslušným Úřad městské části Praha 1. Do

---

³⁷ ČESKO. ÚPLNÉ ZNĚNÍ. Zákon č. 186/2013 Sb. o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). In: ÚZ Vnitřní správa, Česká republika. 2018, s. 162-163.

³⁸ Redakce. *Podmínky nabytí českého státního občanství od roku 2014*. In Muj-pravnik.cz : správní právo. Informační magazín [online]. Praha : Martin Rosulek, 2014 [cit. 2020-01-25]. IČ: 87270056. Dostupné na WWW: <<https://muj-pravnik.cz/podminky-nabyti-ceskeho-statniho-obcanstvi-od-roku-2014/>> .

³⁹ EMMERT, F. *Dvojití občanství v českém právu*. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2014. s.11.

prohlášení je možné zahrnout i dítě. V případě prohlášení jen jednoho z rodičů, je třeba předložit úředně ověřený souhlas s podpisem, pokud není zbaven rodičovské odpovědnosti, pokud není jeho pobyt znám či pokud nezemřel. Pokud nemůže prohlášení učinit ani jeden z rodičů z výše uvedených důvodů, může tak učinit pro dítě zákonný zástupce nebo opatrovník. U dítěte staršího 15 let je třeba jeho podpis s úředním ověřením. Není zapotřebí, pokud prohlášení činí přímo před správním orgánem, kde se podepíše osobně. Pokud jsou splněny podmínky, vydá krajský úřad „*Doklad o pozbytí státního občanství ČR prohlášením*“, pokud daná osoba doložila doklad o nabytí cizího státního občanství a v prohlášení se uvede, kdy dojde k pozbytí. Nebo „*Doklad, že státní občanství ČR pozbude*“, pokud prohlašovatel doloží příslibení nabytí cizího státního občanství a v prohlášení uvede, kdy dojde k pozbytí. Vydáním dokladu dojde k pozbytí státního občanství ČR dnem, kdy ho prohlašovatel doručí příslušnému úřadu i v případě pokud dojde oznámení od cizího státního orgánu příslušnému českému orgánu.⁴⁰

3.3 Doklady k prokazování občanství ČR

- **Občanský průkaz ČR** (viz.příloha I.)
- **Cestovní doklad ČR** (viz. příloha II.)
- **Osvědčení o českém občanství**, které není starší 1 roku. Vydává se na fyzické osobě, která o něj požádá. U osoby mladší 15 let žádá opatrovník či zákonný zástupce. Vydává ho krajský úřad dle místa trvalého pobytu na území ČR. Pokud trvalý pobyt nemá, žádá na Úřadě městské části Praha 1. Lze o něj požádat v cizině na zastupitelském úřadě. (viz.příloha III.)
- **Listinou o nabytí či udělení státního občanství ČR**, které není starší 1 rok (viz.příloha IV.)⁴¹

---

⁴⁰ ČESKO. ÚPLNÉ ZNĚNÍ. Zákon č. 186/2013 Sb. o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). In: ÚZ Vnitřní správa, Česká republika. 2018, s. 163-164.

⁴¹ ČESKO. ÚPLNÉ ZNĚNÍ. Zákon č. 186/2013 Sb. o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). In: ÚZ Vnitřní správa, Česká republika. 2018, s. 164

4 Komparace s neplatným zákonem č.40/1993 Sb.

Na první pohled je patrné, že s novým zákonem přibyla možnost získání státního občanství ČR i v souvislosti se svěřením do ústavní, pěstounské nebo jiné formy náhradní péče. Další velkou změnou je možnost dvojího občanství, která bude podrobněji rozebrána v kapitole 6.

Způsob získání českého občanství **narozením** je přirozeně v obou zákonech téměř totožný. Zajímavostí neplatného zákona může být, že dítě narozené po 1.1.1993 na Slovensku a jehož jeden rodič je Slovák a druhý Čech mohlo získat české občanství ale i zde byly výjimky.⁴²

Osvojení u zaniklého zákona č.40/1993 Sb. spadalo pod paragraf narození a neupravoval možnost osvojení rozhodnutím orgánu cizího státu, což je nyní možné.⁴³

Určení otcovství je v platném zákoně č.186/2013 Sb. upraveno zcela nově. Zákon řeší jakého státu je matka dítěte členkou a dokazování otcovství genetickými testy, v případě že otec je občanem ČR a matka cizinka a nemá trvalý pobyt. Dítě tak nabývá české občanství automaticky, ale je třeba souhlasné prohlášení rodičů.⁴⁴

U nabývání státního občanství ČR **nalezením** se u neplatného zákona nespécifikoval příliš věk, jednalo se o fyzickou osobu. Ta nesměla být starší 15 let, případně zjistit, že se narodila s jiným občanstvím.⁴⁵ Nyní věková hranice je stanovena na dítě mladší 3 let.

U **prohlášení** je největší změna u míst, kde změnu ohlašuje Ministerstvo vnitra, nyní se bezodkladně oznamuje pouze příslušnému krajskému úřadu a aktuální zákon je podrobněji rozveden v sedmi paragrafech,⁴⁶ oproti neplatnému zákonu, kde bylo prohlášení shrnuto v jednom paragrafu. Paragraf také řešil převážně bývalé občany Československé republiky před rokem 1969 a osoby, které po roce 1992

---

⁴² ČERNÝ, J., VALÁŠEK, M. *České státní občanství*. Ucelený výklad právních předpisů upravujících státní občanství České republiky v návaznosti na státní občanství ČSR, ČSSR a ČSFR. Praha : Linde, 1996, s. 99.

⁴³ ČESKO. Zákon č. 40/1993 Sb. České národní rady o nabývání a pozbytování státního občanství České republiky. In: Sběrka zákonů, Česká republika [online]. 1992, částka 12, s. 1. Dostupný z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-40>>.

⁴⁴ ČESKO. ÚPLNÉ ZNĚNÍ. Zákon č. 186/2013 Sb. o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). In: ÚZ Vnitřní správa, Česká republika. 2018, s. 154

⁴⁵ FILIP, J. *Vybrané kapitoly ke studiu ústavního práva*. Brno : Masarykova univerzita, 2004. s. 38-39.

⁴⁶ ČESKO. ÚPLNÉ ZNĚNÍ. Zákon č. 186/2013 Sb. o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). In: ÚZ Vnitřní správa, Česká republika. 2018, s. 160-161.

v Československé federativní republice nestaly slovenskými či jinými státními občany. Pak bylo možné taktéž požádat o občanství prohlášením.⁴⁷

Udělení českého občanství prošlo rozsáhlou změnou. Z pěti paragrafů je nyní zákon č.186/2013 Sb. rozšířen na dvacet. Jistě to bude souviset se vstupem do EU v roce 2004, s čímž již zaniklý zákon č.40/1993 Sb. pravděpodobně úplně nepočítal a musel tedy projít novou úpravou. Nově je zde udělení státního občanství ČR z důvodu významného přínosu pro republiku a je podrobněji rozveden Soudní přezkum o neudělení občanství a zvláštní úprava udělení státního občanství ČR.⁴⁸ Doba trvalého pobytu byla jednotně 5 let, případně kratší, pokud měla osoba významné vazby na území ČR. Bylo třeba prokázat, že nabytím českého občanství, pozbyde dosavadního. I předtím bylo třeba prokázat znalost českého jazyka, neplatilo to však pro slovenské občany, kdežto dnes musí prokazovat znalost češtiny a reálií i Slováci žádající o občanství. Znalost se ověřovala na úřadu obce s rozšířenou působností, kam spadal trvalý pobyt žadatele 30 minutovým pohovorem, o kterém se uvedl záznam do spisu.⁴⁹

Celkem zajímavým faktem je, že dříve mělo ministerstvo povinnost ověřit bezpečnost žadatele pro stát. Mohlo se stát, že žadatele prověřovala a kontaktovala Bezpečnostní informační služba. Ačkoliv tato skutečnost nepatřila přímo do podmínek pro udělení českého občanství před rokem 2014, pokud ministerstvo vnitra uznalo žadatele rizikovým, nebylo mu uděleno občanství.⁵⁰ V současném zákoně je toto také zakotveno, pod § 22 v odstavci 3 zákona č.186/2013 Sb., kde je konkrétně uvedeno, že v odůvodnění rozhodnutí o zamítnutí žádosti musí být uvedeno „z důvodu bezpečnosti státu“.⁵¹

Další změnou v udělení občanství se nalézá v novém zákoně o státním občanství v § 16, kdy je možné udělit občanství osobám, které mají v ČR trvalý pobyt a jsou významní v oblastech jako věda, vzdělávání, kultura, sport či slouží k plnění

---

⁴⁷ ČERNÝ, J., VALÁŠEK, M. *České státní občanství*. Ucelený výklad právních předpisů upravujících státní občanství České republiky v návaznosti na státní občanství ČSR, ČSSR a ČSFR. Praha : Linde, 1996. s. 103.

⁴⁸ ČESKO. ÚPLNÉ ZNĚNÍ. Zákon č. 186/2013 Sb. o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). In: ÚZ Vnitřní správa, Česká republika. 2018, s. 157-160.

⁴⁹ FILIP, J. *Vybrané kapitoly ke studiu ústavního práva*. Brno : Masarykova univerzita, 2004. s. 40-41.

⁵⁰ ČIŽINSKÝ, P., *Cizinecké právo*. Praha : Linde, 2012, s. 329.

⁵¹ ČESKO. ÚPLNÉ ZNĚNÍ. Zákon č. 186/2013 Sb. o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). In: ÚZ Vnitřní správa, Česká republika. 2018, s. 158-159.

mezinárodních nebo humanitárních závazků. Žadatel toto doloží dokladem, který vystavil tomu určený jeden z více správních úřadů.⁵²

Pozbytí českého občanství nezaznamenalo významných změn. V zákoně č.40/1993Sb. bylo taxativně uvedeno pozbytí **Nabytím cizího státního občanství a Prohlášením**. Doklad o pozbytí českého občanství vydával Zastupitelský úřad ČR a oznamoval pozbytí ohlašovně místa trvalého či posledního pobytu v ČR, Policii ČR, územní vojenské správě, pokud měla osoba brannou povinnost. V případě nabytí cizího občanství ještě ministerstvu, pokud jím přímo nebylo oznámeno.⁵³

Nově lze doložit občanství mimo občanského průkazu a cestovního pasu také Osvědčením o státním občanství nebo Listinou o udělení státního občanství.

4.1 Přínosy a nevýhody zákona č.186/2013 Sb.

Dle informací, které autorka získala k dispozici, předpokládá, že asi jako každý institut, má i tento své pro a proti. Záleží samozřejmě, kdo konkrétně na věc nahlíží. Zajímavý pohled, jak bylo již předesláno výše, byl přímo od zaměstnanců Jihočeského krajského úřadu v Českých Budějovicích, kteří se setkali v praxi s jak zaniklým zákonem o českém občanství, tak i s nynějším platným a mohou tedy objektivně posoudit rozdíly, které autorka zanalyzuje dle vlastního uvážení, pokud možno, co nejvíce objektivně.

Přínosem je určitě možnost bipolity a to zřejmě největší. Neomezuje se totiž pouze na cizince, ale i na české občany, kteří mohou nyní nabýt druhé občanství země, jejíž vnitřní právní řád to taktéž dovoluje.⁵⁴ Pokud tedy bude žádat i cizince třetího světa, bude mít mnohé výhody občana členského státu EU. Osoby, které v minulosti měly zájem o dvojí občanství či se nechtěly propouštět ze současného státního občanství, čekaly na přijetí zákona č.186/2013 Sb.

Dalším pozitivem může být fakt, že formulář zůstal nezměněn. Zákon je také koncipován všeobecně, tudíž by měl být srozumitelný pro většinu populace, která v něm hledá potřebné informace. K podrobnějším postupům je vždy lepší navštívit instance krajských úřadů, kde se předkládají veškeré dokumenty. ČR také nemá také zpoplatněné

---

⁵² ČESKO. ÚPLNÉ ZNĚNÍ. Zákon č. 186/2013 Sb. o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). In: ÚZ Vnitřní správa, Česká republika. 2018, s. 157.

⁵³ ČESKO. Zákon č. 40/1993 Sb. České národní rady o nabytí a pozbytí státního občanství České republiky. In: Sbírka zákonů, Česká republika [online]. 1992, částka 12, s. 3-4. Dostupný z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-40>>.

⁵⁴ EMMERT F. *Státní občanství na území České republiky v minulosti a současnosti*. Příbram : Tisk PBtisk, a. s. , 2016, s. 190.

pozbytí českého občanství a poměrně nízké poplatky a kolky než ostatní státy. Přínosem je nově udělení státního občanství ČR z důvodu významného přínosu, které bylo zmiňováno v kapitole 4 při komparaci zákonů. Opravným prostředek proti zamítnutí žádosti byl a je stále rozklad k ministroví vnitra.

V nově platném zákoně o státním občanství je uvedena lhůta, kterou má Ministerstvo vnitra na vyřízení žádosti. Lhůta je uvedena 180 dní od obdržení podkladů od krajského úřadu, ale není přesná, protože řízení se pozastavuje pro zjištění potřebných skutečností, a i přesto je doba udělení českého občanství kratší než v minulosti. V neplatném zákoně totiž lhůta na vyřízení žádosti nebyla, žadateli mohlo být tedy uděleno české občanství až po několika letech. Jedním z důvodů bylo i čekání na propuštění ze svazku bývalého státu. V tuto dobu také žadatelům o občanství stačí podstatně kratší doba trvalého pobytu než tomu bylo dříve.

Poslední výhodou je výše správního poplatku. Nyní se hradí 2 000 Kč při kladném vyřízení žádosti za dospělou osobu. Poplatky za zkoušku z českého jazyka a reálií (4 900 Kč celkem) hradí pouze žadatelé, kteří neabsolvovali alespoň 3 roky studia v češtině. Dříve byla výše správního poplatku 10 000 Kč za jedince, případně za rodinu.

Nevýhodu přinesla paradoxně také bipolita, protože se mohlo stát, že jedno dítě narozené před přijetím nového jmenovaného zákona a druhé až po přijetí a platnosti, z čehož plynou další byrokratické nesrovnalosti i v záležitostech běžného života, jako je studium, vycestování apod.⁵⁵ Dalším významným negativem, které ale z komparace zákonů není patrné, že teď je mnohem složitější pro cizince vůbec české občanství získat. Podmínek je více a zvýhodnění jsou žadatelé EU.

Nejpalčivějším problémem je zkouška z českého jazyka a reálií, která dříve probíhala před zaměstnanci úřadů obcí s rozšířenou působností. Zkouška byla jednodušší a především objektivnější, protože úředníci si byli jisti, že se jedná opravdu o osobu žadatele a že je schopen komunikovat v českém jazyce na úřadech. Pokud zkouška na místě splněna nebyla, i tak bylo možné zaslat ministerstvu žádost se stanoviskem a samo Ministerstvo vnitra si mohlo pozvat žadatele na přezkoušení, aniž by žádost byla ihned zamítnuta.

Nyní se stává, že cizinec přinese osvědčení o provedené zkoušce z českých reálií, co provádí Ústav jazykové přípravy v Praze, ale úředníkům nerozumí. A pokud zkoušku

---

⁵⁵ EMMERT, F. *Dvojí občanství v českém právu*. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2014, s. 13-16.

úspěšně vykoná jedna osoba, v případě podání žádosti zahrnující rodinu, nemohou ani ostatní členové rodiny žádat o české občanství, protože by tím nebyla splněna podmínka rodinné integrace. Dříve se tedy sice platil poměrně vyšší poplatek za udělení občanství ve výši 10 000 Kč za osobu nebo rodinu, ale pouze v případě, že žádost byla opravdu udělena a v této výši byla zahrnuta i zkouška z českého jazyka před úřadem. Vzhledem k tomu, že v současnosti se poplatky za neúspěšné zkoušky z českého jazyka a reálií se nevrací, tak například v případě manželů je ztráta 9 800 Kč, což tedy není v dnešní době malá částka a jistě to i ztíží a demotivuje žadatele, podat si další žádost.

5 Získání státního občanství České republiky UDĚLENÍM dle zákona č.186/2013 Sb., díl 6, § 13

Zde se autorka vrací k nabytí státního občanství ČR UDĚLENÍM, protože je to jedno ze stěžejních témat práce a je třeba věnovat mu více pozornosti. Udělení prošlo významnou změnou v nově platném zákoně i vzhledem k tomu, že na něj úzce navazuje problematika dvojího občanství. Pokud budeme hovořit o žadatelích, zpravidla se jedná o občany cizího státu či osoby bez státního občanství, ale s trvalým pobytem na území České republiky. Jsou to podmínky taxativně dané zákonem státu, kterých je osm a musí být splněny, ale i tak nemusí být občanství automaticky uděleno. Důležitá jsou také politické a lidské integrace, které mohou přispět k udělení českého státního občanství. Je tedy vhodné, aby osoba žádající o udělení měla na našem území rodinné, pracovní a sociální vazby. V žádném případě by žadatel neměl ohrožovat bezpečnost státu, demokratické principy, životy, zdraví a ohrožovat majetek jiných osob. Všechny žádosti jsou projednávány na Ministerstvu vnitra ČR.⁵⁶ Pobyt cizinců a jejich kategorizaci upravují podrobněji zákony č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky⁵⁷ a č. 325/1999 Sb., o azylu.⁵⁸

5.1 Specifikace občana EU?

Hlavním specifíkem občana EU je to, že se může volně pohybovat se a pobývat v členských státech EU dle článku 26 odst.2 smlouvy o fungování EU a v Listině základních práv a svobod v EU. Nemusí se podrobovat detailnějším kontrolám na hranicích i díky zavedení biometrických údajů v pasech. Pokud se hodlá fyzická osoba však zdržet v členském státě po dobu delší než je stanovena vnitřním právním řádem státu, je třeba to o sobě i rodinných příslušnících oznámit. Jak z tohoto vyplývá, občan EU může vstupovat na území ČR libovolně.⁵⁹ Zdálo by se tedy, jako kdyby celá Evropská Unie byla jeden velký stát, ale stále tam je jistá ostražitost a zachování si únikové cesty

---

⁵⁶ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Udělení státního občanství České republiky* [online]. Praha : Ministerstvo vnitra Odbor všeobecné správy oddělení státního občanství a matrik, 1.12.2014 [cit. 2020-01-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/udelenistatniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx>>.

⁵⁷ ČESKO. Zákon č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. In: Sběrka zákonů, Česká republika [online]. 1999, částka 106. Dostupný z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-326>>.

⁵⁸ ČESKO. Zákon č. 325/1999 Sb. o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu). In: Sběrka zákonů, Česká republika [online]. 1999, částka 106. Dostupný z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-325>>.

⁵⁹ ČIŽINSKÝ, P., *Cizinecké právo*. Praha : Linde, 2012, s. 113-116.

v případě ohrožení nepokoji,⁶⁰ v dnešní době i mimořádnými situacemi přírodního i antropogenního charakteru.

Jmenovitě se jedná se o občany států Belgie, Bulharska, České republiky, Dánska, Estonska, Finska, Francie, Chorvatska, Irsko, Itálie, Kypru, Litvy, Lotyšska, Lucemburska, Maďarska, Malty, Německa, Nizozemska, Polska, Portugalska, Rakouska, Rumunska, Řecka, Slovenska, Slovinska, Španělska a Švédska. V případě Spojeného království Velké Británie a Severního Irsko je postavení státu diskutabilní, vzhledem k tomu, že při realizaci této práce, není výstup Británie a Severního Irsko z EU (Brexit) ještě plně upřesněn. Vztahy těchto občanů žijících na území ČR je ale nově upraveno v zákoně č.74/2019 Sb. o úpravě některých vztahů v souvislosti s vystoupením Spojeného království Velké Británie a Severního Irsko z EU který bude zrušen k 31.12.2020.⁶¹ Do té doby budou žadatele z Británie muset splňovat podmínky žadatele země EU, po uplynutí tohoto zákona, bude posuzován jako žadatel ze třetí země.

Podobná práva se vztahují též na občany Islandu, Lichtenštejnska, Norska a Švýcarska, ti mohou také pobývat na území ČR bez povolení, po dobu 30 dní na základě cestovního dokladu nebo průkazu totožnosti.

Nelze předpokládat, že o občanství budou žádat pouze jednotlivci, je třeba myslet i na rodinné příslušníky. Rodinným příslušníkem občana EU se chápe manžel, registrovaný partner, rodič, potomek mladší 21 let, potomek manžela mladší 21 let či předci Evropské unie. Ti mohou být závislí na výživě či jiné nutné péči poskytované jim blízkým občanem EU. Případně byli na této výživě nebo péči závislí bezprostředně před vstupem na území ČR nebo se nedokáží o sebe ze zdravotních důvodů postarat sami. V partnerském, manželském a rodičovském vztahu se posuzují při žádosti o občanství především trvalé vzájemné vazby.⁶² Je třeba také podotknout, že pro občany EU je mnohem jednodušší získat potřebné doklady k podání žádosti o udělení občanství a například výpis z rejstříku trestů si mohou pohodlně nechat vydat na libovolném Checkpointu.

---

⁶⁰ TRČKA, M. *Ne-propustné hranice Evropy*. Teritorialita, biopolitika a etika. Praha : Nakladatelství EPOCH, 2017, s. 83.

⁶¹ ČESKO. Zákon č. 74/2019 Sb. o úpravě některých vztahů v souvislosti s vystoupením Spojeného království Velké Británie a Severního Irsko z Evropské unie. In: Sběrka zákonů, Česká republika [online]. 2019, částka 32. Dostupný z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2019-74>>.

⁶² MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Kdo je občan EU a jeho rodinný příslušník?* [online]. Praha : Ministerstvo vnitra ČR, 2019 [cit. 2020-01-25]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/kdo-je-obcan-eu-a-jeho-rodinny-prislusnik-209966.aspx>>.

5.2 Specifikace občana třetího světa a třetího světa?

„Občané třetích zemí mohou na území ČR pobývat přechodně bez víza, stanoví-li tak přímo použitelný právní předpis Evropských společenství - nařízení Rady (ES) č. 539/2001, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni ve znění pozdějších předpisů. Dále mohou občané třetích zemí pobývat na území ČR bez víz na základě mezinárodní smlouvy, na základě nařízení vlády č. 215/2017 Sb., o stanovení výjimek z vízové povinnosti a z osvobození od vízové povinnosti a v některých dalších případech vymezených v § 18 zákona č. 326/1999 Sb.“⁶³

Občanem třetí země je tedy občan cizího státu, který není členem EU ani občanem Islandu, Lichtenštejnska, Norska a Švýcarska, protože na občany těchto států se vztahují stejná pravidla jako k občanům EU. Specifikace tohoto pojmu je poměrně složitá, protože tento termín vznikl v období Studené války mezi 40. až 90. lety a jsou tím myšleny ekonomicky nestabilní a rozvojové země. Nelze však říci, že všechny státy třetího světa dnes do této kategorie spadají. Jejich výčet je opravdu široký. Někdy se setkáváme i s termínem druhý svět, čím se myslí země bývalého východního bloku, kam patří i ČR. Existuje i termín čtvrtý svět, kde jsou míněny především kmenové a přírodní národy a ty do problematiky této práce nespádají.

Pokud tedy chceme hovořit o zemích třetího světa a jejich občanech, nejčastěji jsou to obyvatelé Asijských zemí, Afriky a Jižní Ameriky, které byly dříve pod nadvládou evropských kolonií a vlivem globalizace přinesla těmto státům menší pracovní možnosti a finanční nestabilitu. Mnoho zemí zůstalo zadluženo, zatíženo režimem, narostl počet obyvatel, došlo k válečným konfliktům a celkové sociální, ekonomické, politické a životní nestabilitě.⁶⁴ Ani tak ale nelze generalizovat a vyčíst přesný seznam, protože situace ve světě se nadále mění ze dne na den. Nejedná se samozřejmě pouze o občany těchto kontinentů, ale i v Evropě se nacházejí země třetího světa.

Autorka se zaměří převážně na ty národnosti, které migrují a integrují se do české společnosti nejčastěji. Nejsilnější zastoupení zde mají již mnoho let Ukrajinci, Rusové, z Asie převážně Vietnamci⁶⁵, Číňané a Indové. V posledních letech také vzrostl počet

⁶³ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci – metodika počtu cizinců*. [online]. Praha : CZSO, 11.9.2019 [cit. 2020-01-29]. Dostupné z WWW: <<https://www.czso.cz/csu/cizinci/metodika-poctu-cizincu>>.

⁶⁴ KOLEKTIV AUTORŮ, *ODMATURUJ! Ze společenských věd*. 5. Sociologie. 2. vydání. Brno : Didaktis, 2015, s. 151.

⁶⁵ ŠÍŠKOVÁ, T., *Menšiny a migranti v České republice*. Praha, s. 73, 81, 99.

imigrujících Kazachů, Mongolských občanů, Moldavanů, Rumunů a Bulharů, ale také osob britských kolonií a USA.⁶⁶ Pokud v ČR získá občan třetího světa dlouhodobé vízum, lze podat správním orgánu žádost za účelem sloučení rodiny. Příslušný orgán jednotlivě a pečlivě posuzuje tyto žádosti, než jsou přijaty, případně zamítnuty.

5.3 Důvody žádostí o udělení státního občanství ČR

V současné době je kladen velký důraz na legální migraci cizinců, převážně právě ze třetích zemí. Dlouhodobý trend posledních let v žádostech o udělení českého občanství vedou občané Ukrajiny, Ruska a Vietnamu. Stejně tak nejčastějšími žádostmi o udělení dlouhodobého pobytu jsou důvody studia, zaměstnaní a sloučení rodiny.⁶⁷

Zaměstnanost cizinců v roce 2018 byla zatím nejvyšší od roku 2004. Stejně v mateřských školách, základních školách a vysokých školách je významný počet cizinců, což i souvisí právě se slučováním rodin.⁶⁸ České vzdělání je stále chápáno ve východních zemích jako velmi kvalitní a pracovní uplatnění na trhu práce jak v ČR, ale pak i ve státech EU mnohem dostupnější.

Ačkoliv od počátku tisíciletí až do zavedení nově platného zákona o státním občanství č.186/2013 Sb. byl zaznamenán spíše pokles žádostí o české občanství, vrchol nastal v roce 2014, kdy bylo možné získat již dvojí občanství, na které mnoho žadatelů čekalo. Počet dosáhl přes 10 000 nabytí českého občanství, což byl pětinašobek předchozího roku 2013, kde jsou ale započítány i žádosti ještě podle zákona č.40/1993 Sb. a prohlášení. V dalších letech už tak masový zájem nebyl zaznamenán.⁶⁹ Dle dat Ministerstva vnitra bylo nejvíce občanství uděleno cizincům právě v roce 2014 a poté v roce 2017, nejvíce za poslední desetiletí. Poslední údaje ministerstvo uvádí za rok 2018.⁷⁰ (viz. graf 1)

⁶⁶ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Data – počet cizinců*. [online]. Praha : CZSO, 28.1.2019 [cit. 2020-01-29]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_pocet_cizincu#cr>.

⁶⁷ ORGANIZACE PRO POMOC UPRCHLÍKŮM. *Analýza slučování rodin migrantů ze třetích zemí a práva rodinných příslušníků občanů EU na volný pohyb a pobyt v pdf* [online]. Nadace Open Society Fund. Praha: Norway Grants, 18.5.2016 [cit. 2020-01-29]. Dostupné z WWW: <<https://www.opu.cz/cs/2016/05/analyza-slucovani-rodin-migrantu-ze-tretich-zemi-a-prava-rodinnych-prislusniku-obcanu-eu-na-volny-pohyb-a-pobyt-%E2%80%83/>>.

⁶⁸ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Data – počet cizinců*. [online]. Praha : CZSO, 28.1.2019 [cit. 2020-01-29]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_pocet_cizincu#cr>.

⁶⁹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci – nabývání státního občanství ČR*. [online]. Praha : CZSO, 7.1.2019 [cit. 2020-01-29]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/cizinci/2-ciz_nabyvani_obcanstvir>.

⁷⁰ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Výroční zprávy o situaci v oblasti migrace a integrace*. [online]. Praha : Ministerstvo vnitra ČR, 2019 [cit. 2020-01-25]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/rocni-zpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace-cizincu-v-ceske-republice-za-roky-2001-2018.aspx>>.

Graf č. 1: vlastní

Zdroj: Ministerstvo vnitra ⁷¹

Logicky i statisticky je vedeno, že většinový podíl v udělení českého státního občanství je převážně ze zemí třetího světa, protože jak již bylo a bude zmiňováno, český pas, jakožto pas členského státu EU má pro cestování i pracovní uplatnění mnoho nepopíratelných výhod.

Dle Českého statistického úřadu⁷² je nejvíce nabytých občanství za poslední desetiletí právě z řad Ukrajinců, následně Rusů a Vietnamců. Další žadatelé z třetího světa, kteří se nalézají na vrchní příčce udělení žádostí, jsou z Bosny a Hercegoviny, Srbska, Kazachstánu a Moldávie.

Slovensko ačkoliv je stát EU má vzhledem k politické minulosti, která je spjatá s naší také poměrně vysoké zastoupení. Také Polsko, které rovněž patří do EU, následující Bulharskem, Rumunskem a Chorvatskem. Zde se jedná většinou o desítky udělených žádostí. Na počátku tisíciletí byl i větší podíl nabytí českého občanství mezi Rumuny a Bulhary, kdy se jednalo o udělení v řádech stovek osob, nyní jde spíše o pár osob, maximálně o desítky. (viz. graf č.2, graf č.3)

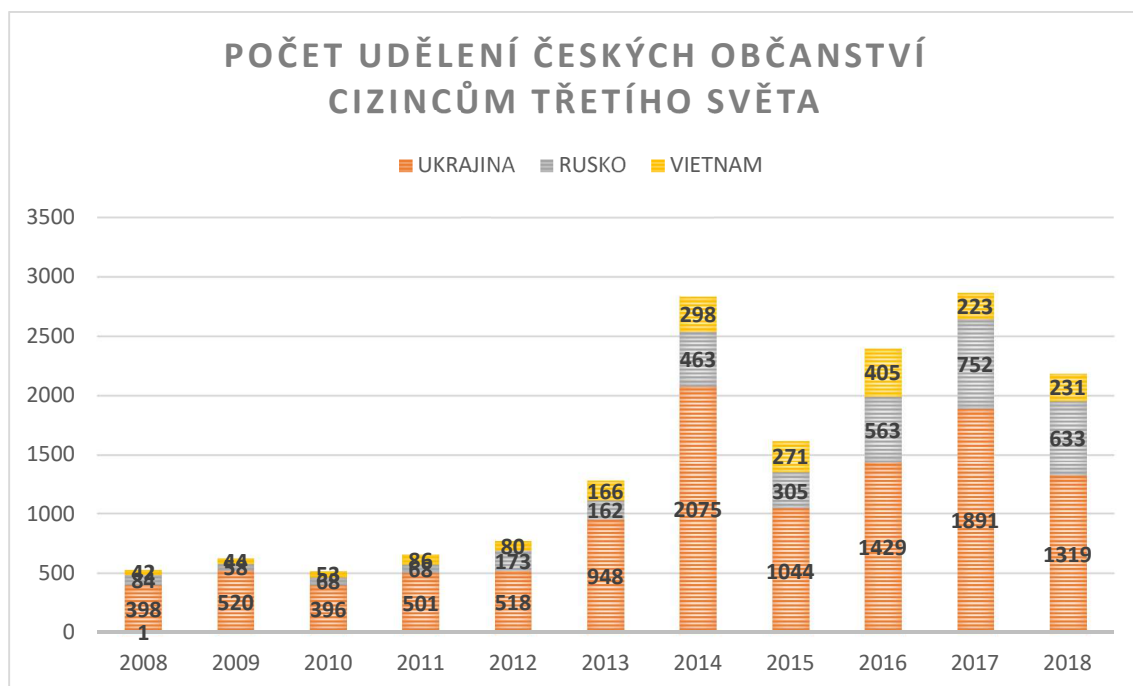
⁷¹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Výroční zprávy o situaci v oblasti migrace a integrace*. [online]. Praha : Ministerstvo vnitra ČR, 2019 [cit. 2020-01-25]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/rocni-zpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace-cizincu-v-ceske-republice-za-roky-2001-2018.aspx>>.

⁷² ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Data – počet cizinců*. [online]. Praha : CZSO, 28.1.2019 [cit. 2020-01-29]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_pocet_cizincu#cr>.

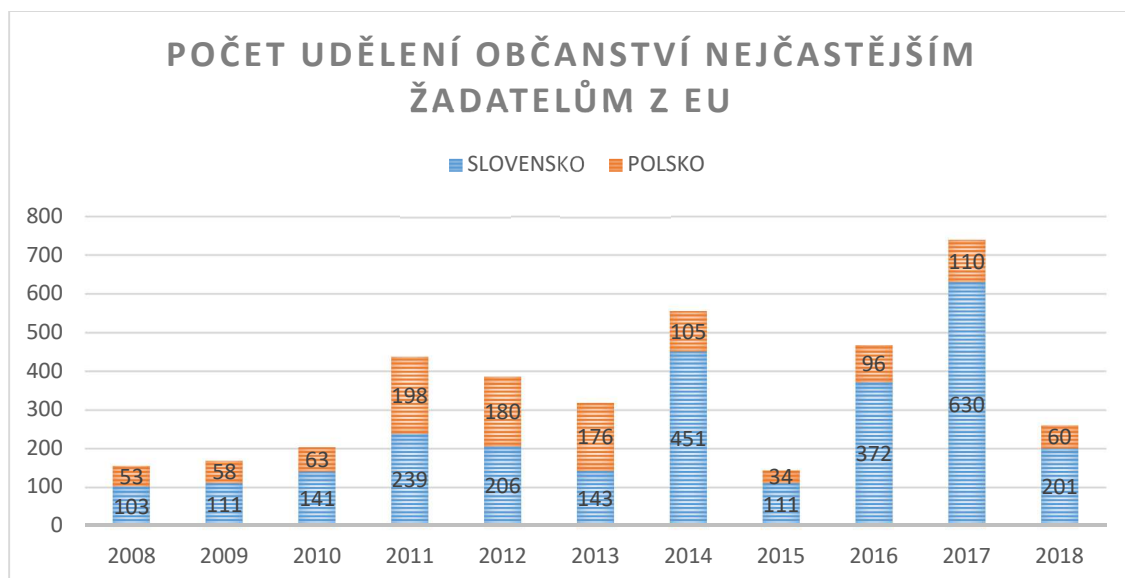
Graf č. 2: vlastní

Zdroj: Český statistický úřad ⁷³

Graf č. 3 vlastní

Zdroj: Český statistický úřad ⁷⁴

Za to ve sňatcích mezi cizincem/cizinkou a českým státním občanem/občankou nenastal ani se změnou zákona výrazný rozdíl. Přestože se velké množství populace

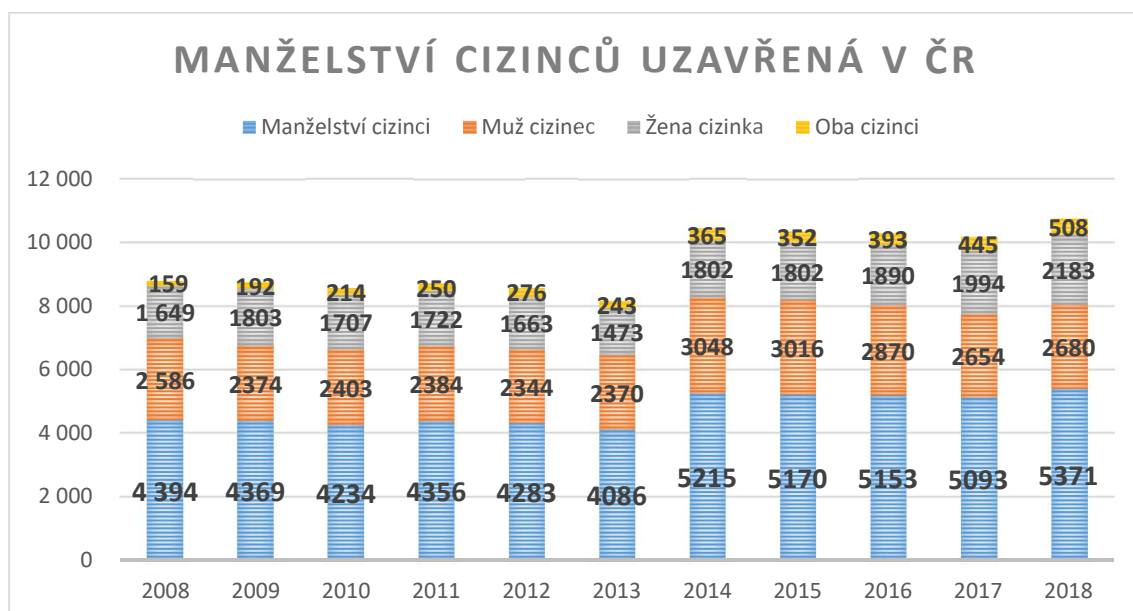
⁷³ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Data – počet cizinců*. [online]. Praha : CZSO, 28.1.2019 [cit. 2020-01-29]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_pocet_cizincu#cr>.

⁷⁴ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Data – počet cizinců*. [online]. Praha : CZSO, 28.1.2019 [cit. 2020-01-29]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_pocet_cizincu#cr>.

domnívá, že sňatek s Čechem znamená automatické nabytí českého občanství, není tomu tak. Dokládá se však tato skutečnost samozřejmě v žádosti. Zda je to takzvaná „polehčující okolnost“ o tom lze polemizovat a je to čistě na rozhodování Ministerstva vnitra. Pokud se jedná o počty, vede v manželství muž jako cizinec s Češkou dvojnásobně nad manželstvími cizinky s Čechem. Sňatky dvou cizinců jsou v řádech stovek a půjde spíše o komerční sňatky vzhledem ke krásným památkám nacházejícím se na celém území ČR a které tudíž lákají cizince k uzavření sňatku v ČR, ale nemívají spojitost s nabytím občanství ČR. (viz. graf č.4)

Graf č. 4: vlastní

Zdroj: Český statistický úřad ⁷⁵

Z osobního dotazování autorky v rozhovorech, které zde jsou uvedeny v příloze, vyplívají obdobné skutečnosti. Zatím autorka nenarazila na spojitost s nabytím dvojího občanství až na jeden případ, přesto na Krajském úřadě v Českých Budějovicích je o bipolitu, pokud jí cizí stát umožňuje, zřejmý zájem.

Dalším důvodem je odlišné vnímání cizinců oproti posledním létům. Vnímání cizinců, především Ukrajinců, Rumunů, Rusů, Albánců a podobných národností bylo hodně spjato s bývalým režimem a starými křivdami. Česká populace má ve zvyku generalizovat a nerozdělovat národy na jednotlivce.⁷⁶ Dříve se pohlíželo na východní

⁷⁵ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Data – počet cizinců*. [online]. Praha : CZSO, 28.1.2019 [cit. 2020-01-29]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_pocet_cizincu#cr>.

⁷⁶ ŠÍŠKOVÁ, T., *Menšiny a migranti v České republice*. Praha : Portál, 200, s. 14-15.

sousedy, jako na nepřátele, přenašeče tuberkulózy, levné pracovníky bez vzdělání, kteří odvádějí polovičatou práci a na Vietnamce jako na prodejce podřadného zboží.

Časem a modernizací společností, možná obnovení generace jak ze strany migrantů, tak českých občanů se integrace cizinců posledními léty podstatně zlepšila. Cizinci se snaží čím dál více komunikovat v češtině, což je i základ pro udělení českého občanství, nacházejí si v ČR partnery a rozšiřují své zde své rodiny. Vzhledem k tomu, že se tu podílejí jako zaměstnanci a živnostníci na zdravotním pojištění, jejich zdravotní stav až na výjimky je velice dobrý a není třeba se obávat. Pro mnoho cizinců je ČR zemí válečného klidu, ekonomické stability a zemí, která dokáže vytvořit podmínky k životu, jaké jim rodná země jim nedokáže poskytnout.

Od roku 2015, kdy proběhl teroristický útok ve Francii, který se v opakoval v dalších letech znovu, následně i v Katalánsku, Velké Británii a dalších státech nám bližších, se pozornost a nepřijetí obrátila spíše na arabské a asijské komunity, což také není v pořádku, protože ze strany občanů je špatná informovanost a bohužel momentální politická situace tomu příliš nesvědčí. Je třeba také podotknout, že masová média hrají v této problematice velkou roli. Oficiální statistiky, jak a které národnosti se začleňují do naší společnosti, nejsou či jsou velmi omezené.⁷⁷ Proto se jedná o autorky domněnky a názory, vzhledem k tomu že se nachází v častém kontaktu s ukrajinskou komunitou a cizinci všeobecně.

ČR jako členská země EU je na dolní příčce v podílu cizinců na obyvatelstvo. Podíl se momentálně pohybuje kolem 5% cizinců na počet obyvatel.⁷⁸

5.4 Podmínky k podání žádosti o Udělení státního občanství ČR

Na udělení českého státního občanství není ze zákona právní nárok. Podmínky jsou stanovené pod § 13 a § 14 zákona č. 186/2013 Sb. o státním občanství ČR. Prominutí některých stanovených podmínek se nalézá pod § 15 a udělení z důvodu významného přínosu pro ČR pod § 16 téhož zákona.⁷⁹

---

⁷⁷ DRBOHLAV, D. *Migrace a (i)migranti v Česku*. Praha : Sociologické nakladatelství (SLON), 2010, s. 96-98.

⁷⁸ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci – v ostatních zemí EU*. [online]. Praha : CZSO, 8.10.2018 [cit. 2020-01-29]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/cizinci/1-ciz_zahranici>.

⁷⁹ ČESKO. Zákon č. 186/2013 Sb. o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). In: ÚZ Vnitřní správa, Česká republika. 2018, s. 155-157.

5.4.1 Splnění doby, po kterou má žadatel trvalý pobyt v ČR

- U občana EU je povinná doba trvalého pobytu k datu podání alespoň 3 roky.
- U občana třetího světa zde je doba trvalého pobytu stanovena na 5 let.
- Oprávněný pobyt v ČR započítává se i s předcházejícími oprávněními pobytu minimálně po dobu 10 let.

Další společné podmínky pro všechny země se vztahují na osoby, které právě dosáhli plnoletosti. Ty musejí mít trvalý pobyt v době podání žádosti, ale započítává se i doba jakéhokoliv pobytu před dosažením 18 roku. Žadatelé se musejí na území ČR opravdu zdržovat. To znamená, že do doby pobytu se započítává i doba, kdy osoba nebyla v cizině déle než 2 po sobě jdoucí měsíce. Případně 6 měsíců, ale musí být uveden zvlášť závažný důvod jako studium, onemocnění nebo těhotenství.

Zde je výčet možných prominutí této podmínky a to z důvodů:

- Žadatel má v ČR trvalý pobyt a narodil se zde.
- Byl občanem ČR či České socialistické republiky.
- Do roku 1968 byl státním občanem Československé republiky či České socialistické republiky.
- Jeden z rodičů je státním občanem ČR.
- Po dosažení 18 let byl osvojen státním občanem ČR nebo je ke dni podání žádosti mladší 18 let.
- Manžel nebo registrovaný partner ve společné domácnosti je státním občanem ČR.
- Má zde povolen trvalý pobyt ze zvláštních důvodů, případně je jeho pobyt v zájmu ČR.
- Pokud žadateli trvá platnost rozhodnutí o udělení mezinárodní formě azylu.
- Žadatel je osobou bez státní příslušnosti.⁸⁰

5.4.2 Trestní bezúhonnost

Prokazuje žadatel starší 15 let doložením Výpisu z rejstříku trestů. Žadatel nesmí být souzen pro nedbalostní trestní čin k nepodmíněnému odnětí svobody nebo pro

---

⁸⁰ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Udělení státního občanství České republiky* [online]. Praha : Ministerstvo vnitra Odbor všeobecné správy oddělení státního občanství a matrik, 1.12.2014 [cit. 2020-01-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/udelenistatniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx>>.

úmyslný trestný čin v ČR ani v jiném státě, kde ve lhůtě posledních 10 let (byť i kratší) pobýval. Výjimka je u azylanta s mezinárodní ochranou, která mu byla v ČR udělena.

Tato podmínka se nepromíjí.⁸¹

5.4.3 Prokázání, že se žadatel na území ČR skutečně zdržuje

Žadatel musí doložit, že se zdržuje v ČR minimálně polovinu doby pobytu, kterou stanovuje podmínka v zákoně. Započítává se nepřítomnost ne delší než 2 měsíce v kuse a také 6 měsíční nepřítomnost v kuse, kde ale musí jít o závažné důvody jako těhotenství, vážná nemoc, studium, pracovní stáž apod.

Tato podmínka lze prominout z důvodů:

- Žadatel má v ČR trvalý pobyt a manžel/manželka, partner/partnerka ve společné domácnosti je stáním občanem ČR.
- Je mladší 18 let ke dni podání žádosti o udělení.⁸²

5.4.4 Prokázání znalosti českého jazyka

Musí složit žadatelé a to zkouškou z českého jazyka („dále ČJ“) u Ústavu jazykové a odborné přípravy Univerzity Karlovy. Ke zkoušce se přihlašuje žadatel online nebo osobně v centru, kde se konají zkoušky. Momentálně se pro rok 2020 konají znalostní zkoušky z českého jazyka i z českých reálií ve městech Praha, Brno, Liberec, Poděbrady, Plzeň, České Budějovice, Hradec Králové. Zkouška z ČJ je zpoplatněna na 3 300 Kč. V případě neudělení zkoušky se poplatek nevrací.⁸³

Zkoušku nemusí činit osoba studující nebo mající zkoušku v uvedených případech:

- Žadatel studoval minimálně 3 roky základní, střední nebo vysoké školy, kde byl vyučujícím jazykem jazyk český.

---

⁸¹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Udělení státního občanství České republiky* [online]. Praha : Ministerstvo vnitra Odbor všeobecné správy oddělení státního občanství a matrik, 1.12.2014 [cit. 2020-01-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/udelenistatniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx>>.

⁸² MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Udělení státního občanství České republiky* [online]. Praha : Ministerstvo vnitra Odbor všeobecné správy oddělení státního občanství a matrik, 1.12.2014 [cit. 2020-01-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/udelenistatniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx>>.

⁸³ NÁRODNÍ ÚSTAV PRO VZDĚLÁVÁNÍ. *Občanství – čeština pro cizince*. Obecné informace. [online]. Praha : MV ČR, MŠMT ČR, NÚV ČR, ÚJOP ČR, 2019 [cit. 2020-01-29]. Dostupné z WWW: <http://obcanstvi.cestina-pro-cizince.cz/index.php?p=uvodni-informace&hl=cs_CZ>.

- Stejnou váhu má maturitní zkouška z ČJ, státní jazyková zkouška z ČJ na jazykové škole s právem státní zkoušky z ČJ.
- Státní závěrečná zkouška, doktorská zkouška, rigorózní zkouška z vysoké školy v rámci studijního programu vyučujícího v ČJ.
- Zkouška z ČJ alespoň v úrovni B1 s certifikací ALTE.
- Také pokud je žadatel v době podání žádosti mladší 15 let nebo starší 65 let.
- Pokud není možné pro osobu z důvodu mentálního či psychického postižení naučit se ČJ.

Ovšem ačkoliv podle správního řádu nemusí být slovenské doklady překládány a i přesto, že úředními jazyky jsou čeština i slovenština, žadatelé ze Slovenska musejí skládat zkoušku z ČJ i českých reálií. Všechny tyto podmínky lze prominout pouze z důvodu zvláštního zřetele.⁸⁴

5.4.5 Prokázání znalosti českých reálií (ústavní systém ČR, zeměpisné a historické reálie ČR apod.)

Stejně jako u zkoušky z ČJ se provádí zkouška i z českých reálií stejným principem a na stejných místech. Jediným rozdílem je poplatek za zkoušku, ten činí 1 600 Kč. Zkoušku z ČJ a českých reálií lze samozřejmě vykonat souběžně a cena je potom jednotná 4 900 Kč.

Ani v tomto případě se při neúspěšném složení zkoušky částka nevrací ani poměrná část.⁸⁵

Tuto zkoušku nemusí vykonávat osoba, která splňuje obdobné podmínky jako u zkoušky z ČJ:

- Ta studovala minimálně 3 roky základní, střední nebo vysoké školy a vyučovacím jazykem byl ČJ.
- Také pokud je osoba v době podání žádosti mladší 15 let nebo starší 65 let.

⁸⁴ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Udělení státního občanství České republiky* [online]. Praha : Ministerstvo vnitra Odbor všeobecné správy oddělení státního občanství a matrik, 1.12.2014 [cit. 2020-01-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/udelenistatniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx>>.

⁸⁵ NÁRODNÍ ÚSTAV PRO VZDĚLÁVÁNÍ. *Občanství – čeština pro cizince*. Obecné informace. [online]. Praha : MV ČR, MŠMT ČR, NÚV ČR, ÚJOP ČR, 2019 [cit. 2020-01-29]. Dostupné z WWW: <http://obcanstvi.cestina-pro-cizince.cz/index.php?p=uvodni-informace&hl=cs_CZ>.

- Pokud není možné pro osobu z důvodu mentálního či psychického postižení naučit se ČJ.

Všechny tyto podmínky lze prominout pouze z důvodu zvláštního zřetele.⁸⁶

Podmínka znalosti českého jazyka a českých reálií je upravena ve vyhlášce Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. 433/2013 Sb. o prokazování znalosti ČJ a českých reálií pro účely udělování státního občanství ČR.⁸⁷

5.4.6 Povinnosti dle právních předpisů dokládající se k žádosti za poslední 3 roky

V této lhůtě nesmí žadatel porušit stanovené podmínky:

- Plnění důchodového a veřejného zdravotního pojištění.
- Platit sociální zabezpečení.
- Odvádět daně, cla, odvody a poplatky.
- Dodržovat vstup a pobyt cizinců na území ČR.
- Být zaměstnán nebo mít vlastní podnikání.
- Musí si plnit vyživovací povinnost na dítě, které má trvalý pobyt v ČR.
- Uskutečňovat veřejnoprávní povinnosti v obci, kde je přihlášen k pobytu, pokud jde o obec se samostatnou působností.

U těchto podmínek nejde zcela o prominutí, ale je možné při zjištění nedostatků, je odstranit účinným opatřením ze strany žadatele a poté se pokračuje v řízení.⁸⁸

5.4.7 Prokázání výše a zdroje příjmů za poslední 3 roky

Vyplňuje žadatel, který je starší 18 let a předkládá žádosti:

- Výši a zdroje svých příjmů (např. potvrzení od zaměstnavatele).
- Odvody daní z příjmu.

⁸⁶ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Udělení státního občanství České republiky* [online]. Praha : Ministerstvo vnitra Odbor všeobecné správy oddělení státního občanství a matrik, 1.12.2014 [cit. 2020-01-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/udelenistatniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx>>.

⁸⁷ ČESKO. VLÁDA. Vyhláška č. 433/2013 Sb. o prokazování znalosti českého jazyka a českých reálií pro účely udělování státního občanství ČR. In: Sbíрка zákonů, Česká republika [online]. 2013, částka 170. Dostupný z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-433>>.

⁸⁸ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Udělení státního občanství České republiky* [online]. Praha : Ministerstvo vnitra Odbor všeobecné správy oddělení státního občanství a matrik, 1.12.2014 [cit. 2020-01-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/udelenistatniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx>>.

- Zda plní oznamovací povinnosti při přeshraničním převozu.
- Doložit bezhotovostní převody finančních prostředků z cizího státu.

Tuto podmínku není možné prominout.⁸⁹

5.4.8 Prokázání nezatěžování systému státní sociální podpory či systémů pomoci v hmotné nouzi za poslední 3 roky

V této lhůtě nesmí žadatel dlouhodobě využívat sociální dávky bez závažných důvodů, které je třeba doložit s tím, že osoba je vyloučena z výkonu výdělečné činnosti:

- Z důvodu vážného zdravotního stavu.
- Kvůli přípravě na budoucí povolání.
- V případě, že čerpá mateřskou či rodičovskou dovolenou.
- Soustavně pečuje o jinou osobu, která je na žadatele odkázána.

Tyto podmínka může být prominuta zcela výjimečně.⁹⁰

5.5 Prominutí podmínek stanovených pro udělení občanství ČR

Tyto podmínky se nalézají pod § 15 zákona č.186/2013 Sb. Jsou velmi obdobné jako u nabytí českého občanství prohlášením. Zpravidla se bude jednat o žadatele mající trvalý pobyt na území ČR a splňující alespoň jednu podmínku:

- Narodil se v ČR.
- Je nebo byl českým státním občanem do 1968.
- Jeden z rodičů je český občan.
- Po 18 roku věku byl osvojen českým státním občanem.
- Je v manželství nebo v partnerství s českým občanem.
- Ke dni podání je mu 18 let.
- Je bezdomovcem, případně dostal v ČR mezinárodní formu azylu a důvody pro azyl stále trvají.

---

⁸⁹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Udělení státního občanství České republiky* [online]. Praha : Ministerstvo vnitra Odbor všeobecné správy oddělení státního občanství a matrik, 1.12.2014 [cit. 2020-01-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/udelenistatniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx>>.

⁹⁰ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Udělení státního občanství České republiky* [online]. Praha : Ministerstvo vnitra Odbor všeobecné správy oddělení státního občanství a matrik, 1.12.2014 [cit. 2020-01-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/udelenistatniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx>>.

- V ČR má trvalý pobyt z humanitárního významu nebo je jeho přítomnost v ČR jinak prospěšná.⁹¹

5.6 Udělení občanství ČR z důvodu významného přínosu

Tento institut je ustanoven pod § 16 zákona č.186/2013 Sb. V této práci již bylo o tomto institutu zmiňováno v kapitole 4 v komparaci zákonů v oblasti Udělování českého občanství.

Mohou o něj požádat cizinci, kteří mají v ČR trvalý pobyt. Udělení občanství těmto osobám by pro ČR znamenalo velký přínos v různých odvětvích jako je věda, vzdělání, sport, kultura atd. Zde je třeba splnit pouze podmínku trestní bezúhonnosti.⁹² Není možné, aby do této žádosti o udělení občanství byla zahrnuta manžel/manželka, partner/partnerka či děti žadatele. V tomto případě se jedná o udělení v rámci několika osob za rok. Největší zřetel je brán na oblast vědy, ale i sportu. O udělení z důvodu významného přínosu vydává doklad příslušné ministerstvo (dle oblasti, které se to týká), Kancelář prezidenta, veřejná nebo státní vysoká škola, jiná veřejná instituce či ústřední správní orgán. Tento doklad předkládá žadatel na místně příslušném krajském úřadě s vyplněnou žádostí.⁹³

5.7 Postup k udělení žádosti

O udělení českého občanství se žádá osobně na příslušném krajském úřadě, které místně spadá do trvalého pobytu žadatele. V první řadě tedy žadatel navštíví krajský úřad dle spádu jeho trvalého bydliště, kde obdrží seznam dokumentů, které je třeba doložit a dotazník. Rodina může žádat společně (tzn. manželé a děti) nebo manželé sami.

V případě, že žádá osoba starší 15 let, je třeba její úředně ověřený podpis, ne v případě, že souhlas se žádostí podá osobně před správním orgánem. A stejně pokud žádá jeden z rodičů a do žádosti zahrne dítě/děti, je třeba ověřený souhlas rodiče druhého, pokud nebyl zbaven rodičovských práv či nezemřel.

⁹¹ ČESKO. ÚPLNÉ ZNĚNÍ. Zákon č. 186/2013 Sb. o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). In: ÚZ Vnitřní správa, Česká republika. 2018, s. 156.

⁹² SDRUŽENÍ PRO INTEGRACI A MIGRACI, o.p.s.. *Praktické informace pro cizince*. Státní občanství. [online]. Praha : Sdružení pro integraci a migraci, o.p.s., 2019 [cit. 2020-01-29]. Dostupné z WWW: <<https://www.migrace.com/cs/poradna/informace-pro-cizince/statni-obcanstvi>>.

⁹³ ČESKO. Zákon č. 186/2013 Sb. o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). In: ÚZ Vnitřní správa, Česká republika. 2018, s. 157.

Stejně tak platí pro opatrovníka či zákonného zástupce. Za stanovených podmínek je možné žádat o české občanství i v cizím státě na zastupitelském orgánu.⁹⁴ Všechny náležitosti musí být v souladu se správním řádem zákon č. 500/2004 Sb.⁹⁵

5.8 Listiny dokládané k žádosti o státní občanství České republiky

Autorka si zvolila pro svou exkurzi a dotazy Jihočeský krajský úřad v Českých Budějovicích, tudíž bude vycházet dle požadavků daného úřadu.

Žadatel obdrží DOTAZNÍK/FORMULÁŘ podle toho kdo nebo za koho žádá:

- Dotazník k žádosti o udělení státního občanství (osoba starší 18 let) (viz. příloha V.)
- Dotazník k žádosti o nabytí státního občanství ČR určením otcovství podle § 28 zákona č.186/2013 Sb. (dotazník týkající se dítěte) (viz. příloha VI.)
- Dotazník ke zjištění státního občanství ČR a vydání osvědčení o státním občanství (pro osoby starší 15 let) (viz. příloha VII.)
- Dotazník k žádosti udělení státního občanství (nezletilý žadatel) (viz. příloha VIII.)

Žadající dospělá osoba také sepíše stručný „sloh“, kde by měl žadatel odůvodnit, proč chce nabyt české občanství. Zda má závazky v ČR, rodinu, pracovní uplatnění apod. Pokud bude žádat o prominutí jakýkoliv podmínek pro udělení českého občanství, je nutné uvést to k žádosti.

K žádosti se připojují následující doklady:

- Rodný list.
- Oddací list nebo doklad o vzniku registrovaném partnerství.
- Doklad o rozvodu manželství nebo rozhodnutí o zrušení partnerství.
- Výpis z evidence trestů či jiný doklad o bezúhonnosti (nesmí být starší 6 měsíců).

⁹⁴ ČESKO. ÚPLNÉ ZNĚNÍ. Zákon č. 186/2013 Sb. o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). In: ÚZ Vnitřní správa, Česká republika. 2018, s. 157.

⁹⁵ ČESKO. Zákon č. 500/2004 Sb. správní řád. In: Sběrka zákonů, Česká republika [online]. 2004, částka 174. Dostupný z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-500?text=ud%C4%9Blen%C3%AD%20ob%C4%8Danstv%C3%AD>>.

- Životopis (ne strukturovaný) v českém jazyce, kde jsou osobní informace o žadateli a pobytu v ČR. Zde se také uvádí zahraniční pobyty, pracovní činnosti a studia v ČR.
- Doklad o absolvování zkoušky znalosti z ČJ a českých reálií, případně tři vysvědčení ze školních institucí a dále jak je uvedeno v podmínkách pro udělení občanství.
- Doklady prokazující pobyt žadatele na území ČR a dlouhodobější pobyty v zahraničí.
- Výpis z evidence daní Finanční správy ČR, že neevidují nedoplatek (nesmí být starší 30 dní).
- Potvrzení od Správy sociálního zabezpečení ČR, že není nedoplatek na sociálním pojistném.
- Potvrzení od Veřejné zdravotní pojišťovny, že nemá dluh na pojistném u veřejné pojišťovny v ČR.
- Potvrzení Celní správy ČR, že není evidován nedoplatek (ne starší 30 dní).
- Potvrzení o finančních prostředcích sloužících k zajištění potřeb v ČR. Případně potvrzení, že je příjemcem starobního nebo invalidního důchodu, příjmy manžela/manželky nebo partnera/partnerky na které je žadatel odkázán. Pokud má příjmy ze zahraničí, tak potvrzení o nich.
- Pokud je žadatel vykonavatelem závislé práce, předkládá potvrzení o svém zaměstnání a o výši příjmu a podklady prokazující pracovní aktivity (pracovní smlouva, potvrzení o zaměstnání i kterým se věnoval v minulosti).
- Studující žadatel překládá potvrzení o studiu, poslední školní vysvědčení nebo jiný doklad.

Doklady, které vystavily orgány cizího státu, nejčastěji rodný list, musí být úředně ověřeny a přeloženy do ČJ a být opatřeny Apostillou. Neplatí pro doklady ze Slovenské republiky a převážnou část států EU.⁹⁶

---

⁹⁶ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Udělení státního občanství České republiky* [online]. Praha : Ministerstvo vnitra Odbor všeobecné správy oddělení státního občanství a matrik, 1.12.2014 [cit. 2020-01-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/udelenistatniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx>>.

5.9 Poplatky a lhůty, sankce

Poplatek za dospělého žadatele je 2000 Kč, kdy ministerstvo může z vážných důvodů snížit správní poplatek až na 500 Kč. U nezletilého žadatele či azylanta je poplatek na udělení občanství 500 Kč a lze snížit ministerstvem z vážných důvodů na 100 Kč. Tyto poplatky se hradí pouze v případě vydání „*Listiny o udělení státního občanství ČR*“. Žádost zpoplatněná není, v případě zamítnutí se také nic nehradí. Nevrací se však poplatky za zkoušky ČJ a českých reálií, jak již bylo zmíněno. A to i v případě neúspěšné zkoušky. Tyto poplatky jsou upraveny zákonem č. 634/2004 Sb. o správních poplatcích.⁹⁷

Lhůta od podání žádosti krajskému úřadu je 30 dní, kdy úřad doručuje žádost Ministerstvu vnitra. Ministerstvo vnitra rozhoduje ve lhůtě 180 dní ode dne doručení žádosti. Z pravidla a z praxe se prodlužuje tato lhůta o dobu, kdy si ministerstvo zjišťuje a ověřuje další informace o žadateli dostupné z elektronických evidencí apod. Tehdy se řízení pozastavuje, nikoliv ruší.

Sankcí může být postihnut žadatel za nepravdivé údaje o bezúhonnosti v čestném prohlášení a to až do výše 20 000 Kč, navíc se jedná o přestupek. Za úmyslné uvedení nesprávných údajů či úmyslné zatajení skutečností je také bráno jako přestupek a hrozí zde pokuta až do 50 000 Kč.⁹⁸

5.10 Pozitivní vyřízení žádosti

Pokud je žadateli občanství uděleno, obvykle ho kontaktuje krajský úřad a následně je mu doručeno rozhodnutí. Žadatel se účastní v předem stanoveném datu ceremonie, kde je zpravidla více osobám slavnostně předána Listina o udělení státního občanství ČR ředitelem krajského úřadu či jinou pověřenou osobou. Slavnostního udělení se může zúčastnit i blízká rodina. Dospělá osoba tedy nabývá české občanství dnem složení státoobčanského slibu při němž je jí předána Listina.

Děti mladší 15 let státoobčanský slib neskládají a dítě tedy nabývá české občanství dnem, kdy Listinu převezme zákonný zástupce dítěte.

---

⁹⁷ ČESKO. Zákon č. 634/2004 Sb. o správních poplatcích. In: Sbírka zákonů, Česká republika [online]. 2004, částka 215. Dostupný z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-634>>.

⁹⁸ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Udělení státního občanství České republiky* [online]. Praha : Ministerstvo vnitra Odbor všeobecné správy oddělení státního občanství a matrik, 1.12.2014 [cit. 2020-01-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/udelenistatniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx>>.

Je třeba složit státoobčanský slib nejpozději do 12 měsíců ode dne doručení výzvy, jinak je žádost ministerstvem zrušena. Proto je možné slib ze zvláštních důvodů složit i v cizí zemi před vedoucím pracovníkem zastupitelského úřadu nebo na konzulárním úřadu ČR.⁹⁹

5.11 Negativní vyřízení žádosti a možné opravné prostředky

Jako může být české občanství uděleno, mohou nastat důvody, pro které se občanství neudělí. Příčin může být mnoho, nejpravděpodobnější je nedodržení jedné z povinných podmínek, zadlužení, zatížení sociálního systému apod. Krajský úřad je pouze prostředníkem mezi žadatelem a Ministerstvem vnitra. Pokud dojde k nejasnostem, ministerstvo správní řízení pouze přeruší a stanoví se lhůta k doplnění dokladů a proti tomuto se nelze odvolat.

Co se týče ohrožení bezpečnosti státu, dozvídá se dostupné informace pouze ministerstvo. Pokud je rozhodnutí zamítnuto z tohoto důvodu, není možné soudní přezkoumání.

Když nevyhoví Ministerstvo vnitra z jiného důvodu, vydá zamítavé rozhodnutí. Proti němu se lze do 15 dnů od jeho doručení odvolat tak, že je podán rozklad ministroví vnitra a ten rozhoduje ve lhůtě 120 dní ode dne podání rozkladu o dalším průběhu. V tomto případě se jako první o zamítnutí dozví žadatel, který má lhůtu na odvolání.¹⁰⁰

---

⁹⁹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Udělení státního občanství České republiky* [online]. Praha : Ministerstvo vnitra Odbor všeobecné správy oddělení státního občanství a matrik, 1.12.2014 [cit. 2020-01-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/udelenistatniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx>>.

¹⁰⁰ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Udělení státního občanství České republiky* [online]. Praha : Ministerstvo vnitra Odbor všeobecné správy oddělení státního občanství a matrik, 1.12.2014 [cit. 2020-01-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/udelenistatniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx>>.

6 Problematika dvojího občanství

Zákon č. 186/2013 Sb. umožňuje všem českým občanům požívat výsady vícero občanství, přestože je to po více než dvou stoletích, kdy se uplatňovalo jedno jediné občanství až na výjimky.¹⁰¹ Ještě v druhé polovině 20. století byly podepisovány významné mezinárodní dokumenty k zabránění bipolarity. Obecně bylo dvojí občanství v minulosti vnímáno jako negativní jev a některé státy si tento pohled udrželi doposud, protože státní občanství je bráno tradiční hodnota. Proto v současnosti většina obyvatel světa užívá jedno občanství. Dalo by se říci, že osob s dvojím občanstvím bude pravděpodobně velmi malá skupina, ale s příchodem nového platného zákona toho využívá stále více osob.

6.1 Příčiny vzniku dvojího občanství

Hlavními příčinami je volný pohyb osob mezi státy, tudíž se nabízí trvalejší migrace za prací nebo vzděláním. Logickým následkem může být smíšené manželství a tím narozené dítě s dvojím občanstvím, pokud právní předpisy států rodičů shodně staví občanství na zásadě *ius sanguinis*. Stejně tak dítě narozené na území se zásadou *ius soli*, ale u jednoho nebo obou rodičů převládá právní úprava jejich občanství na zásadě *ius sanguinis*. Také sňatek občanů dvou různých národností, kdy právní úprava státu jednoho umožňuje či usnadňuje nabytí občanství druhému ve svazku. Je ale zapotřebí, aby současně právní úprava státu manžela/manželky nespojovala nabytí cizího občanství sňatkem s pozbytím dosavadního občanství.¹⁰² Toto je možné například u občanů Slovenské republiky v manželství s Čechem/Češkou, kdy může požádat o české občanství a slovenské mu zůstává také.

Další možností nabytí dvojího občanství je naturalizace. Tedy pokud právní úprava posledního státu, kterého je fyzická osoba občanem, nemá jako podmínku nabytí českého občanství, pozbytí dosavadního. Toto je velice obšírné, protože každý stát má vlastní vnitřní právní předpisy a nelze si tedy dvojí občanství nárokovat. A každý žadatel, který si žádá o udělení českého občanství, by si měl zjistit, zda jeho domovská země umožňuje přijetí dalšího občanství bez vzdání se původního. V jiném případě pravděpodobně zůstane osoba občanem státu, ke kterému má větší vazby, nebo mu přináší lepší životní výhody.

---

¹⁰¹ EMMERT, F. *Dvojí občanství v českém právu*. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2014, s. 113.

¹⁰² EMMERT, F. *Dvojí občanství v českém právu*. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2014, s. 13-14.

6.2 Dvojití občanství v ostatních zemích

„Určité státy EU trvají na tradičním náhledu a dvojití státní občanství v zásadě neuznávají a jsou to Belgie, Dánsko, Lotyšsko, Polsko, Nizozemsko, Řecko, v Rakousku je dokonce zakázáno, byť s výjimkami.“¹⁰³ Poměrně tolerantní přístup k dvojitímu občanství má Slovensko, Británie a Francie. Tady je ovšem s rozvojem migrace přistěhovalců převážně z Afriky a vzhledem k nastalému Brexitu pravděpodobnost, že se tyto podmínky v blízké době změní. Mimo EU jsou poměrně liberální v bipoilitismu Kanada, Austrálie a některé jihoamerické státy.¹⁰⁴ Rusko a Ukrajina momentálně nemá uzavřenou mezinárodní smlouvu s ČR o možnosti dvojitího občanství. Dále záleží s jakými státy má daná země uzavřenou mezinárodní smlouvu o možnosti přistoupení dalšího cizího občanství.

V kontextu Evropy, byla v roce 1997 přijata Radou Evropy „Evropská úmluva o státním občanství“, která mimo jiné řeší tuto problematiku. A ponechává na každém členském státu, aby si sama určila vnitrostátní právní úpravu, kdo mohou být občani jejich území. Zajímavostí Evropské úmluvy se nachází v článku 6, kde je požadovaná délka pobytu od požádání v členském státě nad 10 let nežádoucí a má se zato, že by nejspíše do těchto 10 let měly být cizinci již integrováni v nové společnosti. Dalším ožehavým tématem, který se zde nachází, je výkon branné povinnosti. I když osoba pobývá trvale na více územích, odvedena může být pouze jednou a osoba s více občanstvími se může do 19 let rozhodnout, kde chce vojenskou službu vykonat, i to má ale svá úskalí a v nejkritičtějších případech, může neodvedená osoba nedobrovolně pozbyť občanství v některé zemi.¹⁰⁵

Co se týče branné povinnosti osob ze třetích zemí, záleží na daném státu. Zde je nasnadě příklad: Může se stát, že například Ukrajinský občan emigruje jako nezletilý s rodinou do ČR, kde již není povinná vojenská služba a 30 rokem života na Ukrajině povinná vojenská brannost končí. Pokud dostane v rodné zemi odklad, například kvůli studiu, je dost pravděpodobné že vojenskou službu nebude muset vůbec vykonat.

---

¹⁰³ HŘEBEJK, JIŘÍ. Dvojití státní občanství. *Acta Universitatis Carolinae. Iuridica*. [online]. Vydání 2. Praha: Acta Universitatis Carolinae. Iuridica, 2014, 2, s. 105-108 [cit. 2020-01-29]. ISSN 0323-0619. Dostupné na WWW: <https://karolinum.cz/data/clanek/523/Iurid_2_2014_10_Hrebejk.pdf>.

¹⁰⁴ EMMERT, F. *Dvojití občanství v českém právu*. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2014, s.14-15.

¹⁰⁵ EMMERT, F. *Dvojití občanství v českém právu*. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2014, s.16-18.

6.3 Přínosy a nevýhody dvojího občanství

Přínosem je, že oba státy, kde mají osoby státní občanství, musejí svému občanovi umožnit základní práva.

- „Vstup do příslušné země,
- Vystavení cestovního, případně jiného dokladu,
- Umožnit aktivní a pasivní právo voleb,
- Poskytovat diplomatickou a konzulární ochranu třetích zemí (existují ale výjimky dle vnitrostátního práva dané země),
- Nevydání osoby do jiné země proti jeho vůli.“¹⁰⁶

Mnoho pracovních příležitostí, hlavně ve státní správě, jsou podmíněny českým státním občanstvím. Je také možné cestovat mezi dvěma domovskými státy a využít pracovních a životních situací, které jsou pro osobu výhodnější a kde mu bude poskytnuto lepší zázemí. Pro osobu, která disponuje dvojím občanstvím je samo o sobě výhodou, že pokud se správně adaptuje, bude ovládat minimálně dva jazyky a převážně ještě další, pokud tu vystuduje českou školu.

Nevýhodou dvojího občanství, může být spíše neznalost zákonů. Může nastat situace, kdy osoba žijící dlouhodobě trvale na území ČR získá státní občanství a není informována, či je pro něj problematické vzdání se občanství ve své rodné zemi, kde se stává nelegálním občanem, pokud je podmínkou pro nabytí občanství jednoho se státu, zřeknutí se občanství původního.¹⁰⁷ Často se s tímto problémem potýkají mladí žadatelé z Ukrajiny, kteří zde žijí většinu života. Některé nevýhody jsou dále rozebrány v kapitole **4.1.**

Další nevýhodou je a bude podle autorky stále lidský faktor. Pro část české populace, je osoba, ačkoliv integrovaná, ale s cizím původem (i dvojím občanstvím) vnímána jako vetřelec. Stejně tak mnoho cizinců se hůře integruje do českého systému nebo se odmítají naučit českému jazyku a spíše využívají stát pro lepší pracovní uplatnění a život svých dětí jako nové generace, kteří se obvykle už začleňují lépe. Samozřejmě nelze toto vnímání z obou stran generalizovat, vzhledem k tomu, že se preference mění i v průběhu politické situace nejen v dané zemi, ale na celém světě.¹⁰⁸

¹⁰⁶ EMMERT, F. *Dvojí občanství v českém právu*. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2014, s. 19.

¹⁰⁷ EMMERT, F. *Dvojí občanství v českém právu*. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2014, s. 20.

¹⁰⁸ DRBOHLAV, D. *Migrace a (i)migranti v Česku*. Praha : Sociologické nakladatelství (SLON), 2010, s.122-161

7 Dotazníky ke zkoumané problematice

Autorkou bylo vytvořeno 7 otázek konkrétních a jedna doplňující pro potřebu vyjádření respondentů. Dotazník je tvořen kvalitativní formou náhodných osob, které byly osloveny. Dotazník se zaměřuje na zkušenosti s nabýváním českého občanství udělením a případnému využití dvojího občanství. (viz. příloha IX.)

1. **Otázka:** Odkud pocházíte?
2. **Otázka:** Z jakého důvodu jste přišel do ČR? (práce, rodina apod.)
3. **Otázka:** Jaké je nyní Vaše státní občanství?
4. **Otázka:** Máte v plánu žádat, případně jste již žádal o české občanství a proč?
5. **Otázka:** Domníváte se, že jsou na úřadech vstřícní a poskytnou vám vždy veškeré potřebné informace?
6. **Otázka:** Pociťoval jste někdy jazykovou bariéru?
7. **Otázka:** Kdyby byla možnost získat dvojí občanství, tzn. původní (případně poslední nabyté) a k tomu české, pokud to zahraniční stát také dovoluje, využil byste té možnosti?
8. **Otázka:** Prostor pro individuální vyjádření.

Počty získaných občanství lze získat na stránkách Ministerstva vnitra, které jsou uvedeny statisticky. Zde jsou postřehy přímo od žadatelů, kteří si tímto institutem prošli, či žadatelů potencionálních. Pohled skutečných osob dokáže uvést na pravou míru, jak ve skutečnosti probíhá proces, o kterém se žadatelé dočtou v zákoně, na internetu nebo se dozví bližší informace na úřadě, ale ve skutečnosti je tento proces mnohdy ztěžován nejen lidským faktorem.

Pro většinu respondentů bylo české občanství přínosem. Ve 3 případech ze 7 bylo získání dvojího občanství účelné. Celkově vzato je přístup úředníků k cizincům dle respondentů nejednoznačný. Ačkoliv se postupem času jistě chování a nepřátelství vůči cizím národnostem změnilo, občané pocházející z východních zemí stále někdy pociťují nevůli vůči svým osobám. A pokud cizinec neumí dobře česky, má bohužel problém se domluvit na úřadech v jiném jazyce. Pokud ale někdo žádá o české občanství a chce se tedy stát občanem ČR, očekává se a je žádoucí, že se bude umět česky alespoň základně dorozumět.

8 Vybraná menšina Ukrajinců v ČR

Ukrajinská menšina v ČR se už od roku 2004 až doposud drží na prvním místě cizí národnosti vedle Čechů na území ČR, pokud nebudeme počítat Moravany, Slezany a Romskou menšinu, kteří patří přirozeně do celkové populace republiky.

Většinu migrantů tvoří Ukrajinci z části Zakarpatské části Ukrajiny, především kvůli pracovní migraci, která tvoří dvě třetiny pracovních migrantů v EU, celkově je to až 80% a to už po desetiletí. V ČR je to dáno především tím, že mezi lety 1919-1939 byla Zakarpatská část Ukrajiny součástí československého státu.¹⁰⁹

Převážně se jedná o muže, ale velké zastoupení mají i ženy, jež do ČR jezdí za prací, aby zajistili své rodiny v rodné zemi. Ukrajinci jsou převážně pravoslavní ortodoxní věřící, tudíž i díky tomu bývají lépe vnímáni, protože jejich náboženství je nekonfliktní a pro českou populaci lépe začleňující a nepřekážející. Ukrajinci se také velice dobře začleňují do pracovních skupin, do studia a do dalších aspektů života v ČR.

Vzhledem k určité podobnosti ukrajinštiny a češtiny nemívají větší problém naučit se česky. Mezi obyčejnými dělníky jsou i velice vzdělaní lidé, kteří bohužel na Ukrajině i přes svou odbornost, jsou kvůli politické situaci, životní situaci a obrovské nezaměstnanosti, nuceni odejít pracovat do zahraničí.¹¹⁰

Podle monitoringu profesora Drbohlava a jeho kolektivu ze září 2015 až června 2016 se v šesti krajích ČR vyskytuje více než 32% migrantů z Ukrajiny na celkovou populaci cizinců, což je zhruba jedna třetina. Jedná se o kraj Jihočeský – okres Strakonice, kraj Vysočina – okres Pelhřimov, kraj Jihomoravský – okres Vyškov, kraj Liberecký – okres Semily, kraj Pardubický – okres Pardubice a kraj Středočeský a v něm okresy Mělník a část Prahy.¹¹¹

---

¹⁰⁹ DRBOHLAV, D. (editor) *Ukrajinská pracovní migrace v Česku*. Migrace – remittance – (rozvoj). Praha, s. 61-62.

¹¹⁰ ŠÍŠKOVÁ, T., *Menšiny a migranti v České republice*. Praha : Portál, 2001, s. 81-88.

¹¹¹ DRBOHLAV, D. a kol. *Monitoring of Migration Data and Policy Changes Conducted in Ukraine, Poland, Czechia and Slovakia*. (September 2015 – June 2016). Praha, s. 89.

9 Novela zákona o státním občanství ČR

V průběhu této práce byla navržena v červnu 2019 novela zákona č.186/2013 Sb. o státním občanství ČR, která by měla vstoupit v platnost v průběhu roku 2020, nejdéle začátkem roku 2021, kde mají proběhnout úpravy převážně kvůli bezpečnostním hrozbám posledních let.

Výraznou změnou by mělo být zrušení nabývání občanství v souvislosti se svěřením do ústavní, pěstounské nebo jiné formy náhradní péče. Dále vyloučení nabytí občanství formou prokázání otcovství u matek, které pocházejí ze zemí třetího světa. Nová úprava by měla dbát i u jiných forem nabývání než jen u udělení, aby žadatel byl bezúhonný a měl dostatečné příjmy k nezatěžování státního systému. U udělování českého občanství z důvodu významného přínosu by se měla zpřísnit kritéria a zúžit okruh adresátů. Zmírnění požadavků bude u dlouhodobě žijících mladých cizinců na území ČR, kteří by mohli získat české občanství prohlášením. U možnosti získání dvojího občanství zatím nebyla zaznamenána změna a znění trvá.

Oznamovací povinnosti budou patřit krajským úřadům a matričním úřadům. *„Navrhovaná právní úprava nijak nezasahuje do současného stavu založeného na rovném zacházení a zákazu diskriminace.“¹¹²*

Je třeba si uvědomit, že tato novela zatím pouze návrh a není tedy jisté, že konkrétně tyto body budou nakonec opravdu změněny či nenastane ještě změna jiná.

---

¹¹² HOSPODÁŘSKÁ KOMORA ČR. *Připomínky k legislativě*. 67/19 Novela zákona o státním občanství České republiky; T: 14.6.2019. . [online]. Praha : Hospodářská komora ČR, 14.6.2019 [cit. 2020-01-29]. Dostupné z WWW: <<https://www.komora.cz/legislation/67-19-novela-zakona-o-statnim-obcanstvi-ceske-republiky-t-14-6-2019/>>.

Závěr

Tato bakalářská práce měla sloužit jako příručka pro všechny, kteří se chtějí o této problematice dozvědět více a především pro žadatele o české občanství. Může být i inspirací pro další bakalářské práce, možná jako shrnutí právní úpravy nabývání občanství před nadcházející novelou.

Práce je podrobným přehledem možnostmi nabývání českého státního občanství. Hlouběji se věnuje institutu udělení českého občanství a následně jakých skupin cizinců se týká.

Dle vlastního průzkumu této problematiky, co se týče legislativy, literárních zdrojů, internetových zdrojů a rozhovorů se autorka domnívá, že širší statistických údajů, které jsou momentálně k dispozici, jsou dostačující pro utvoření základního názoru a získání dostatku informací pro žadatele. Vědecký výzkum by byl pravděpodobně velice náročný, protože se jedná o žadatele, kteří pocházejí z desítek zemí a srovnat každou zahraniční legislativu s českou a zjišťovat, zda je pro tyto respondenty možné získat dvojí občanství, by bylo pravděpodobně velmi složité, pokud ne přímo nemožné. Neboť legislativa česká i zahraniční prochází neustálými změnami a novelami.

Přínosem by mohlo pravděpodobně být pořádání přednášek krajských úřadů pro budoucí žadatele o české státní občanství. Mohlo by se tím zabránit opakovaným návštěvám úřadů. Pro mladší generaci by bylo jistě zajímavé uvádět čas a datum přednášek na sociálních sítích, čímž by se jistě zvýšila i účast. Další možnou vhodnou alternativou by bylo vytvoření a vytištění informačních letáků v nejčastějších jazykových variantách (ukrajinština, ruština, vietnamština, angličtina apod.) o podmínkách k získání českého občanství, potřebných dokladech, poplatcích a lhůtách.

Je poslední legislativa přínosem či nikoliv? Pokud by mělo jít o shrnutí jako celku, tak poslední zákon č.186/2013 Sb. o státním občanstvím ČR de lege lata je jistě přínosem, ať už pouze možností dvojího občanství, které koresponduje s rozvojem moderní společnosti a demokratickými základy země. Zákon dle autorky dobře kopíruje moderní trendy v globálním měřítku. Nevyhovující je dle autorky nutnost pro slovenské žadatele skládat zkoušky z českého jazyka. Vzhledem k tomu, že slovenské písemnosti dle správního řádu nepodléhají nutnosti překladu a jednacím jazykem při řízeních může být čeština i slovenština.

Podle osobního hodnocení autorky de lege ferenda by zákon neměl schválit navrhovanou novelu o zrušení nabytí státního občanství svěřením do pěstounské či obdobné péče a dokazování otcovství u matek s občanstvím třetího světa. Na druhou stranu by měly být zrušeny zkoušky z českého jazyka pro slovenské občany. S ohledem na naši minulost by bylo vhodnější zavést jazykovou osvětu na základních školách či středních školách v ČR i SR, aby neměla nová generace problém si vzájemně porozumět. Dále lhůta u vyřízení žádosti Ministerstva vnitra zpětně k žadateli či krajskému úřadu by měla být lépe specifikována, případně úplně zrušena, protože 180 dní je v současné době lhůta téměř nesplnitelná a v praxi nezvládnutelná, navíc se k této lhůtě mnoho žadatelů upíná.

Je možné zjednodušení procesu k nabytí českého státního občanství cizincem ze strany státu, případně i ze strany žadatele? Pokud by se mělo jednat pouze o problematiku žádostí o občanství, tak nejjednodušším procesem by měla být pokora ze strany žadatele a nezaujatá mysl úředníka. Lidský faktor je velmi důležitý. Z rozhovorů se státními pracovníky a zároveň dotazovanými respondenty autorka vytvořila jednoduché závěry nebo můžeme říci návody.

Pokud žadatel o české občanství si není si jist porozuměním všech informací od úředníka krajského úřadu, je vhodné přivést si s sebou někoho z rodiny či přátel, který jako nezaujatá třetí strana může pomoci a je tedy možné se tím vyhnout opakovaným návštěvám se stejnými dotazy. V dnešní době je také velmi mnoho informací na internetových portálech a jsou velice dobře dostupné.

Zlepšení by mělo proběhnout v oblasti zkoušení znalostí českého jazyka a reálií. Nemělo by se stávat, že žadatel není schopen se dorozumět s pracovníkem státní správy a přesto mít potvrzení o vykonané zkoušce.

Na druhou stranu by bylo zřejmě vhodné, aby úředníci ovládali alespoň jeden světový jazyk, který v komunikaci může pomoci. Dále by měli být důkladně seznámeni s právní úpravou této oblasti alespoň u prvních třech nejčastěji žádajících skupin cizinců. Nebude se pak stávat, že osoba získá nepravdivé informace, například právě o možnosti dvojího občanství, které se ho osobně dotýká.

V úplném závěru by bylo vhodné podotknout, že autorka se účastnila celého procesu získání českého občanství, ačkoliv se to netýkalo její vlastní osoby. Mohla tedy objektivně posoudit složitost a zdlouhavost celého procesu od počátku, v jednom případě k úspěšnému konci. V jiných známých případech se setkala i s neúspěšným postupem a

neudělením občanství. Ale díky studijnímu zaměření a otevřeným rozhovorům se státními pracovníky mohla pochopit i druhou stranu. Tudiž je důležité říci, že nic není černobílé a vždy je cesta jak zlepšit systém, ale i žadatelé by si měli uvědomit, jak složitá práce úředníků se za jejich cestou k získání českého státního občanství skrývá.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BÍLKOVÁ, V., KYSELA, J., ŠTURMA, P. a kol. *Výjimečné stavy a lidská práva*. Praha : Auditorium, 2016. 223 s. ISBN 978-80-87284-57-5.
2. ČERNÝ, J., VALÁŠEK, M. *České státní občanství*. Ucelený výklad právních předpisů upravujících státní občanství České republiky v návaznosti na státní občanství ČSR, ČSSR a ČSFR. Praha : Linde, 1996. 478 s. ISBN 80-7201-0182.
3. ČIŽINSKÝ, P., *Cizinecké právo*. Praha : Linde, 2012. 373 s. ISBN 978-807201-887-1.
4. DRBOHLAV, D. *Migrace a (i)migranti v Česku*. Praha : Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. 207 s. ISBN 978-80-7419-039-1.
5. DRBOHLAV, D. a kol. *Monitoring of Migration Data and Policy Changes Conducted in Ukraine, Poland, Czechia and Slovakia*. (September 2015 – June 2016). Praha : Univerzita Karlova, fakulta věd, 2016. 134 s. ISBN 978-80-7444-047-2.
6. DRBOHLAV, D. (editor) *Ukrajinská pracovní migrace v Česku*. Migrace – remittance – (rozvoj). Praha : Univerzita Karlova v Praze. DTP Nakladatelství Karolinum, 2015. 282 s. ISBN 978-80-246-2995-7.
7. EMMERT, F. *Dvojitá občanství v českém právu*. 2 vydání. Praha : C. H. Beck, 2014. 130 s. ISBN 978-80-7400-284-7.
8. EMMERT F. *Státní občanství na území České republiky v minulosti a současnosti*. Příbram : Tisk PBtisk, a. s. , 2016. 216 s. ISBN 978-80-7502-163-2.
9. FILIP, J. *Vybrané kapitoly ke studiu ústavního práva*. Brno : Masarykova univerzita, 2004. 453 s. ISBN 80-210-2592-1.
10. GRONWALDTOVÁ WAGNEROVÁ, P., MORÁVKOVÁ, J. *Statusové věci občanů*. Praha : Aspi, a. s., 2009. 564 s. ISBN 978-80-7357-447-5.
11. LINEK L., CÍSAŘ O., PETRÚŠEK I., VRÁBLÍKOVÁ K. *Občanství a politická participace v České republice*. Praha : Sociologické nakladatelství SLON, 2017. 248 s. ISBN 978-80-7419-262-3.
12. MALACKA, M., RYŠAVÝ, L. *Mezinárodní právo soukromé : základy obecné a zvláštní části*. Příbram : Tisk PBtisk, a. s., 2019. 207 s. ISBN 978-80-7502-358-2.

13. ŠIŠKOVÁ, T., *Menšiny a migranti v České republice*. Praha : Portál, 2001. 189 s. ISBN 80-7178-648-9.
14. TRČKA, M. *Ne-propustné hranice Evropy*. Teritorialita, biopolitika a etika. Praha : Nakladatelství Epoque, 2017. 151 s. ISBN 978-80-7557-118-2.

Elektronické zdroje

1. REDAKCE. *Podmínky nabytí českého státního občanství od roku 2014*. In Muj-pravnik.cz : správní právo. Informační magazín [online]. Praha : Martin Rosulek, 2014 [cit. 2020-01-25]. IČ: 87270056. Dostupné na WWW: <<https://muj-pravnik.cz/podminky-nabyti-ceskeho-statniho-obcanstvi-od-roku-2014/>> .
2. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Udělení státního občanství České republiky* [online]. Praha : Ministerstvo vnitra Odbor všeobecné správy oddělení státního občanství a matrik, 1.12.2014 [cit. 2020-01-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/udelenistatniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx>>.
3. MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Víza a konzulární informace : nový zákon o státním občanství ČR* [online]. Praha : MZV ČR - Velvyslanectví české republiky v Lisabonu, 1.1.2017 [cit. 2020-01-25]. Dostupné z WWW: <https://www.mzv.cz/lisbon/cz/viza_a_konzularni_informace/novy_zakon_o_st_atnim_obcanstvi_cr/index.html>.
4. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Kdo je občan EU a jeho rodinný příslušník?* [online]. Praha : Ministerstvo vnitra ČR, 2019 [cit. 2020-01-25]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/kdo-je-obcan-eu-a-jeho-rodinny-prislusnik-209966.aspx>>.
5. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Data – počet cizinců*. [online]. Praha : CZSO, 28.1.2019 [cit. 2020-01-29]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_pocet_cizincu#cr>.
6. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci – metodika počtu cizinců*. [online]. Praha : CZSO, 11.9.2019 [cit. 2020-01-29]. Dostupné z WWW: <<https://www.czso.cz/csu/cizinci/metodika-poctu-cizincu>>.
7. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci – nabytí státního občanství ČR*. [online]. Praha : CZSO, 7.1.2019 [cit. 2020-01-29]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/cizinci/2-ciz_nabyvani_obcanstvir>.

8. NÁRODNÍ ÚSTAV PRO VZDĚLÁVÁNÍ. *Občanství – čeština pro cizince*. Obecné informace. [online]. Praha : MV ČR, MŠMT ČR, NÚV ČR, ÚJOP ČR, 2019 [cit. 2020-01-29]. Dostupné z WWW: <http://obcanstvi.cestina-pro-cizince.cz/index.php?p=uvodni-informace&hl=cs_CZ>.
9. SDRUŽENÍ PRO INTEGRACI A MIGRACI, o.p.s.. *Praktické informace pro cizince*. Státní občanství. [online]. Praha : Sdružení pro integraci a migraci, o.p.s., 2019 [cit. 2020-01-29]. Dostupné z WWW: <<https://www.migrace.com/cs/poradna/informace-pro-cizince/statni-obcanstvi>>.
10. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Výroční zprávy o situaci v oblasti migrace a integrace*. [online]. Praha : Ministerstvo vnitra ČR, 2019 [cit. 2020-01-25]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/rocnizpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace-cizincu-v-ceske-republice-za-roky-2001-2018.aspx>>.
11. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci – v ostatních zemích EU*. [online]. Praha : CZSO, 8.10.2018 [cit. 2020-01-29]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/cizinci/1-ciz_zahranici>.
12. HOSPODÁŘSKÁ KOMORA ČR. *Připomínky k legislativě*. 67/19 Novela zákona o státním občanství České republiky; T: 14.6.2019. . [online]. Praha : Hospodářská komora ČR, 14.6.2019 [cit. 2020-01-29]. Dostupné z WWW: <<https://www.komora.cz/legislation/67-19-novela-zakona-o-statnim-obcanstvi-ceske-republiky-t-14-6-2019/>>.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 40/1993 Sb. České národní rady o nabytí a pozbytí státního občanství České republiky. In: Sběrka zákonů, Česká republika [online]. 1992, částka 12, 9 s. Dostupný z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-40>>.
2. ČESKO. ÚPLNÉ ZNĚNÍ. Zákon č. 186/2013 Sb. o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). In: ÚZ Vnitřní správa, Česká republika. 2018, s. 154-186. ISBN 978-80-7488-304-0.
3. ČESKO. Zákon č. 133/2000 Sb. o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel). In: Sběrka zákonů, Česká republika [online]. 2000, částka 39. Dostupný z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-133>>.

4. ČESKO. Zákon č. 328/1999 Sb. o občanských průkazech. In: Sbírka zákonů, Česká republika [online]. 1999, částka 107, s. 2, 79 - 80. Dostupný z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-328>>.
5. ČESKO. Zákon č. 74/2019 Sb. o úpravě některých vztahů v souvislosti s vystoupením Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z Evropské unie. In: Sbírka zákonů, Česká republika [online]. 2019, částka 32. Dostupný z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2019-74>>.
6. ČESKO. Zákon č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. In: Sbírka zákonů, Česká republika [online]. 1999, částka 106. Dostupný z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-326>>.
7. ČESKO. Zákon č. 325/1999 Sb. o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu). In: Sbírka zákonů, Česká republika [online]. 1999, částka 106. Dostupný z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-325>>.
8. ČESKO. Zákon č. 500/2004 Sb. správní řád. In: Sbírka zákonů, Česká republika [online]. 2004, částka 174. Dostupný z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-500?text=ud%C4%9Blen%C3%AD%20ob%C4%8Danstv%C3%AD>>.
9. ČESKO. VLÁDA. Vyhláška č. 433/2013 Sb. o prokazování znalosti českého jazyka a českých reálií pro účely udělování státního občanství ČR. In: Sbírka zákonů, Česká republika [online]. 2013, částka 170. Dostupný z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-433>>.
10. ČESKO. Zákon č. 634/2004 Sb. o správních poplatcích. In: Sbírka zákonů, Česká republika [online]. 2004, částka 215. Dostupný z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-634>>.
11. ČESKO. Zákon č. 207/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů. In: Sbírka zákonů, Česká republika [online]. 2019, částka 87. Dostupný z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2019-207>>.
12. ČESKO. ČESKÁ SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 39/1969 Sb. české národní rady o nabývání a pozbývání státního občanství České socialistické republiky. In: Sbírka zákonů, Česká republika [online]. 1969, částka 14. Dostupný na WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1969-39>>.
13. ČESKO. ÚSTAVA. Ústavní zákon č. 1/1993 sb. Ústava ČR. In: Sbírka zákonů, Česká republika [online]. 1993, částka 141, článek 12. Dostupný na WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>>.

14. ČESKO. ÚSTAVNÍ SOUD. Nález č. 207/1994 Sb. Ústavního soudu České republiky ve věci návrhu na zrušení § 6, 11, § 12 odst. 3, § 18 odst. 1 písm. a), c) a § 18a písm. a), b) zákona České národní rady č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, ve znění zákona č. 272/1993 Sb. In: Sběrka zákonů, Česká republika [online]. 1994, částka 64. Dostupný na WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1994-207>>.
15. ČESKO. ÚSTAVA. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. Ústava ČR. In: Sběrka zákonů, Česká republika [online]. 1993, částka 141, článek 12. Dostupný na WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>>.
16. ČESKO. ČESKÁ NÁRODNÍ RADA. Usnesení č. 2/1993 Sb. předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky. In: Sběrka zákonů, Česká republika [online]. 1993, částka 1. Dostupný na WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2?text=Listina+z%C3%A1kladn%C3%ADch+pr%C3%A1v+a+svobod>>.

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

- KOLEKTIV AUTORŮ, *ODMATURUJ! Ze společenských věd. 5. Sociologie*. 2. vydání. Brno : Didaktis, 2015. 288 s. ISBN 978-80-7358-243-2.
- ORGANIZACE PRO POMOC UPRCHLÍKŮM. *Analýza slučování rodin migrantů ze třetích zemí a práva rodinných příslušníků občanů EU na volný pohyb a pobyt v pdf* [online]. Nadace Open Society Fund. Praha: Norway Grants, 18.5.2016 [cit. 2020-01-29]. Dostupné z WWW: <<https://www.opu.cz/cs/2016/05/analyza-slučovani-rodin-migrantu-ze-tretich-zemi-a-prava-rodinnych-prislusniku-obcanu-eu-na-volny-pohyb-a-pobyt-%E2%80%83/>>.
- HŘEBEJK, JIŘÍ. Dvojí státní občanství. *Acta Universitatis Carolinae. Iuridica*. [online]. Vydání 2. Praha: Acta Universitatis Carolinae. Iuridica, 2014, 2, s. 105-108 [cit. 2020-01-29]. ISSN 0323-0619. Dostupné na WWW: <https://karolinum.cz/data/clanek/523/Iurid_2_2014_10_Hrebejk.pdf>.

Přílohy:

Příloha I. Vzor občanského průkazu

Příloha II. Vzor cestovního dokladu

Příloha III. Osvědčení o českém státním občanství

Příloha IV. Listina o nabytí občanství České republiky

Příloha V. Dotazník k žádosti o udělení státního občanství

Příloha VI. Dotazník k žádosti o nabytí státního občanství ČR určením otcovství

Příloha VII. Dotazník ke zjištění státního občanství České republiky a vydání osvědčení o státním občanství

Příloha VIII. Dotazník k žádosti udělení státního občanství (nezletilý žadatel)

Příloha IX. Dotazníky ke zkoumané problematice

Seznam zkratk

Sb. – Sbírka

Č. – číslo

ČR – Česká republika

SR – Slovenská republika

EU – Evropská Unie

ČJ – český jazyk

Seznam tabulek a grafů

Graf č.1 Celkový počet udělení českých občanství 2008-2018

Graf č.2 Počet udělení českých občanství cizincům třetího světa 2008-2018

Graf č.3 Počet udělení českých občanství nejčastějším žadatelům EU

Graf č.4 Počet uzavřených manželství cizinci v ČR

Příloha III.

ČESKÁ REPUBLIKA

označení správního orgánu:
označení organizačního útvaru:

Č. j.

OSVĚDČENÍ
O STÁTNÍM OBČANSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY

vydané podle § 43 zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky
a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky)

níže jmenovaný(á):

Jméno a příjmení:

Datum a místo narození:

Adresa místa pobytu/Bydliště:

je státním občanem (státní občankou) České republiky

V _____ dne _____

otisk úředního razítka

jméno, příjmení, funkce a podpis
oprávněné úřední osoby

Osvědčení má platnost 1 rok.

Číslo zúčtovatelného tiskopisu: O 000000

Příloha IV.

ČESKÁ REPUBLIKA

označení správního orgánu:
označení organizačního útvaru:

Č. j.

LISTINA
O NABYTÍ STÁTNÍHO OBČANSTVÍ
níže jmenovaný(á):

Jméno a příjmení:

Datum a místo narození:

nabývá na základě prohlášení podle ustanovení
§ 73 ve spojení s ustanovením § 35 zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství
České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky)

státní občanství České republiky

V _____ dne _____

otisk úředního razítka

jméno, příjmení, funkce a podpis
oprávněné úřední osoby

K nabytí státního občanství České republiky dochází dnem převzetí této listiny.

Číslo zúčtovatelného tiskopisu: K 000000

Příloha V.

I.

I. Žadatel (žadatelka)

Jméno a příjmení, popřípadě rodné příjmení

Datum a místo narození

Rodné číslo, bylo-li přiděleno

Žádal již v minulosti o státní občanství České republiky, kdy a kde

Bydliště

Další kontaktní údaje (telefon, email)

Vzdělání

Rodinný stav

Kdy a kde uzavřel(a) manželství, popřípadě kdy a kde bylo manželství rozvedeno

Zaměstnání

Podnikatelská činnost

Měsíční příjem

Finanční prostředky, ze kterých jsou v České republice zajišťovány žadatelovy životní potřeby a náklady

Čerpání dávek státní sociální podpory a dávek v hmotné nouzi

Disponuje žadatel příjmy ze zahraničí; případně jakými

Spolková, případně jiná zájmová činnost žadatele v České republice

2. Manžel (manželka)

Jméno a příjmení, popřípadě rodné příjmení

Datum a místo narození

Rodné číslo, bylo-li přiděleno

Zaměstnání

Podnikatelská činnost

Bydliště

Vzdělání

Státní občanství

Měsíční příjem

3. Děti

Jméno a příjmení

Datum a místo narození

Rodné číslo, bylo-li přiděleno

Bydliště

Státní občanství

Vykonává žadatel (žadatelka) vůči dítěti rodičovskou odpovědnost, nebo je výkon jeho rodičovské odpovědnosti omezen, pozastaven, anebo je jejího výkonu zbaven

4. Dosavadní státní občanství žadatele (žadatelky)

Jak žadatel(ka) nabyl(a), popřípadě pozbyl(a) dosavadní státní občanství a jak je prokazuje

Dosavadní státní občanství

5. Pobyť na území České republiky

Od kdy se zdržuje na území České republiky

Od kdy má povolen trvalý pobyt na území České republiky

Pobyt před vstupem na území České republiky

Průkaz k pobytu na území České republiky

Cestovní doklad

II.

Rodiče žadatele (žadatelky)

Jméno a příjmení

Datum a místo narození

Rodné číslo, bylo-li přiděleno

Státní občanství

Bydliště

Pobyt na území České republiky

Žádali již v minulosti o státní občanství České republiky, kdy a kde

Dne .....

.....
podpis oprávněné úřední osoby

.....
podpis žadatele (žadatelky)

otisk úředního razítka

Příloha VI.

DOTAZNÍK

**k žádosti o nabytí státního občanství České republiky určením otcovství podle § 28
zákona č. 186/2013 Sb.**

1. Dítě, jehož se žádost o nabytí státního občanství určením otcovství týká

Jméno a příjmení, popřípadě rodné příjmení

Datum a místo narození

Rodné číslo, bylo-li přiděleno

Státní občanství

Bydliště

Finanční prostředky, ze kterých jsou zajišťovány životní potřeby a náklady dítěte

Čerpání dávek státní sociální podpory a dávek v hmotné nouzi dítětem

Druh pobytu, který dítě v České republice má nebo v minulosti mělo

Bylo za dítě již v minulosti žádáno o státní občanství České republiky, kdy a kde

2. Matka dítěte

Jméno a příjmení, popřípadě rodné příjmení

Datum a místo narození

Rodné číslo, bylo-li přiděleno

Státní občanství

Bydliště

Rodinný stav

Děti

Zaměstnání

Podnikatelská činnost

Měsíční příjem

Čerpání dávek státní sociální podpory a dávek v hmotné nouzi matkou dítěte

3. Otec dítěte

Jméno a příjmení, popřípadě rodné příjmení

Datum a místo narození

Rodné číslo, bylo-li přiděleno

Státní občanství

Bydliště

Rodinný stav

Děti

Zaměstnání

Podnikatelská činnost

Měsíční příjem

Čerpání dávek státní sociální podpory a dávek v hmotné nouzi otcem dítěte

4. Údaje týkající se určení otcovství

Datum určení otcovství

Matriční úřad nebo soud, před kterým došlo k souhlasnému prohlášení o určení otcovství

5. Některé další skutečnosti týkající se žádosti

Žije otec dítěte, ke kterému určil otcovství, s dítětem ve společné domácnosti

Podílí se otec dítěte, ke kterému určil otcovství, na výchově dítěte

Plní otec dítěte, ke kterému určil otcovství, vůči dítěti vyživovací povinnost, případně v jaké výši

Dne .....

.....
podpis oprávněné úřední osoby

.....
podpis zákonných zástupců dítěte

otisk úředního razítka

Příloha VII.

DOTAZNÍK

ke zjištění státního občanství České republiky a vydání osvědčení o státním občanství České republiky

1. Jméno a příjmení, popřípadě rodné příjmení: .....

Datum a místo narození: .....

Bydliště : .....

Nynější cizí státní občanství (pokud jím žadatel disponuje).....

Datum nabytí:.....

Způsob nabytí:

- na vlastní žádost
- v souvislosti s uzavřením manželství
- narozením
- jiným způsobem.....

Rodinný stav: .....

Poslední trvalý pobyt v ČR: .....

Předcházející bydliště v ČR: .....

Účel vydávaného osvědčení.....

Platnost posledního cestovního pasu ČR:.....

Datum odchodu z ČR:.....

2. Jméno a příjmení manžela (manželky):.....

Datum a místo narození:.....

Státní občanství v době uzavření manželství:.....

Datum a místo uzavření manželství:.....

Poslední bydliště v ČR: .....

Příloha VIII.

DOTAZNÍK k žádosti o udělení státního občanství - nezletilý žadatel

I.

1. Žadatel (žadatelka)

Jméno a příjmení, popřípadě rodné příjmení

Datum a místo narození

Rodné číslo, bylo-li přiděleno

Bydliště

Žádal již v minulosti o státní občanství České republiky, kdy a kde

Zákonní zástupci žadatele

Kontaktní údaje zákonných zástupců žadatele (adresa, telefon, email)

Vzdělání

Studijní činnost; název školy, kterou žadatel aktuálně navštěvuje

Spolková, případně jiná zájmová činnost žadatele v České republice

Rodinný stav

Kdy a kde uzavřel(a) manželství, popřípadě kdy a kde bylo manželství rozvedeno

Finanční prostředky, ze kterých jsou v České republice zajišťovány žadatelovy životní potřeby a náklady

Čerpání dávek státní sociální podpory a dávek v hmotné nouzi

2. Rodiče žadatele (žadatelky)

Jméno a příjmení

Datum a místo narození

Rodné číslo, bylo-li přiděleno

Státní občanství

Bydliště

Pobyt na území České republiky

Žádali již v minulosti o státní občanství České republiky, kdy a kde

Zaměstnání

Podnikatelská činnost

Měsíční příjem

3. Dosavadní státní občanství žadatele (žadatelky)

Jak žadatel(ka) naby(a), popřípadě pozbyl(a) dosavadní státní občanství a jak je prokazuje

Dosavadní státní občanství

Žádal již v minulosti o státní občanství České republiky, kdy a kde

4. Pobyt na území České republiky

Od kdy se zdržuje na území České republiky

Od kdy má povolen trvalý pobyt na území České republiky

Pobyt před vstupem na území České republiky

Průkaz k pobytu na území České republiky

Cestovní doklad

5. Pracovní aktivity žadatele a jeho vlastní příjmy ¹

Zaměstnání

Podnikatelská činnost

Měsíční příjem

Disponuje žadatel příjmy ze zahraničí; případně jakými

6. Manžel (manželka) ²

Kdy a kde uzavřel(a) manželství, popřípadě kdy a kde bylo manželství rozvedeno

Jméno a příjmení, popřípadě rodné příjmení

Datum a místo narození

Rodné číslo, bylo-li přiděleno

Bydliště

Vzdělání

Státní občanství

Zaměstnání

Podnikatelská činnost

Měsíční příjem

7. Děti ³

Jméno a příjmení

Datum a místo narození

Rodné číslo, bylo-li přiděleno

Bydliště

¹ vyplňuje se pouze v případě, že nezletilý žadatel již v České republice vykonával pracovní činnost, případně že disponuje vlastními příjmy

² vyplňuje se pouze v případě, že nezletilý žadatel (žadatelka) uzavřel jako nezletilý manželství

³ vyplňuje se pouze v případě, že v případě nezletilého žadatele (žadatelky), který již má děti

Státní občanství

Vykonává žadatel (žadatelka) vůči dítěti rodičovskou odpovědnost, nebo je výkon jeho rodičovské odpovědnosti omezen, pozastaven, anebo je jejího výkonu zbaven

Dne .....

.....
Podpis oprávněné úřední osoby

.....
podpis zákonných zástupců žadatele
(žadatelky)

otisk úředního razítka

Příloha IX.

1. **Otázka:** Odkud pocházíte?
2. **Otázka:** Z jakého důvodu jste přišel do ČR? (práce, rodina apod.)
3. **Otázka:** Jaké je nyní Vaše státní občanství?
4. **Otázka:** Máte v plánu žádat, případně jste již žádal o české občanství a proč?
5. **Otázka:** Domníváte se, že jsou na úřadech vstřícní a poskytnou vám vždy veškeré potřebné informace?
6. **Otázka:** Pociťoval jste někdy jazykovou bariéru?
7. **Otázka:** Kdyby byla možnost získat dvojí občanství, tzn. původní (případně poslední nabyté) + české, pokud to zahraniční stát také dovoluje, využil byste té možnosti?
8. **Otázka:** Prostor pro individuální vyjádření.

Respondent č.1

1. **Otázka:** Odkud pocházíte?
Jammu a Kašmír.
2. **Otázka:** Z jakého důvodu jste přišel do ČR? (práce, rodina apod.)
Cestoval jsem po Evropě.
3. **Otázka:** Jaké je nyní Vaše státní občanství?
Australské, z Melbourne.
4. **Otázka:** Máte v plánu žádat, případně jste již žádal o české občanství a proč?

Ne, protože mám nejlepší občanství na světě.

5. **Otázka:** Domníváte se, že jsou na úřadech vstřícní a poskytnou vám vždy veškeré potřebné informace?

Ne.

6. **Otázka:** Pociťoval jste někdy jazykovou bariéru?

Ano. (respondent hovoří převážně anglicky) Na úřadech mě musí doprovázet manželka a překládat.

7. **Otázka:** Kdyby byla možnost získat dvojí občanství, tzn. původní (případně poslední nabyté) + české, pokud to zahraniční stát také dovoluje, využil byste té možnosti?

Ano, asi využil.

8. **Otázka:** Prostor pro individuální vyjádření.

Celý proces je potřeba změnit. Kanceláře pro cizince by měly být pro cizince, musí zde být komunikace mezi úřadem a cizincem v jejich jazyce. Alespoň ty nejčastější jako angličtina, španělština, ruština, němčina. Pokud to nejsou schopni zařídit, potom je potřeba aby měli překladatelskou službu, kterou bude zajišťovat přímo kancelář ministerstva. Například až po 2,5 letech od zažádání a po roce sňatku s Českou jsem dostal průkaz a přechodný pobyt.

Respondent č.2

1. **Otázka:** Odkud pocházíte?

Z České republiky.

2. **Otázka:** Z jakého důvodu jste přišel do ČR? (práce, rodina apod.)

Matka se vdala do Holandska, takže jsem odešel s ní a následně se vrátil.

3. **Otázka:** Jaké je nyní Vaše státní občanství?

Holandské a české.

4. **Otázka:** Máte v plánu žádat, případně jste již žádal o české občanství a proč?

České občanství mám.

5. **Otázka:** Domníváte se, že jsou na úřadech vstřícní a poskytnou vám vždy veškeré potřebné informace?

Veškeré vyřizování jsem absolvoval před revolucí, tudíž o vstřícnosti nemůže být řeč. Pociťoval jsem závist a nenávist. Úřady se snažily zkomplikovat vše, především období žádání o vízum k jakémukoliv cestování.

6. **Otázka:** Pociťoval jste někdy jazykovou bariéru?

Ne, ovládám 6 světových jazyků.

7. **Otázka:** Kdyby byla možnost získat dvojí občanství, tzn. původní (případně poslední nabyté) + české, pokud to zahraniční stát také dovoluje, využil byste té možnosti?

Pro mě bylo důležité před revolucí získat holandské, české mi zůstalo po matce. Moje matka sňatkem s Holanďanem v roce 2000 o české občanství přišla.

8. **Otázka:** Prostor pro individuální vyjádření.

Matka po návratu do Čech žádala znovu o české občanství, které získala a má tedy nyní také dvojí občanství. S mojí manželkou a nezletilým synem jsme zatím o dvojím občanství neuvažovali. Mají české a vzhledem k dnešní době, kdy je cestování díky EU dostupné, není zatím třeba.

Respondent č.3

1. **Otázka:** Odkud pocházíte?

Pocházím z Ukrajiny.

2. **Otázka:** Z jakého důvodu jste přišel do ČR? (práce, rodina apod.)

Jedním z důvodů byly povodně v roce 1999 a narušená statika domu a pak také, že můj otec už 6 let pracoval v Praze a rodiče viděli východisko z této situace přestěhovat se do ČR.

3. **Otázka:** Jaké je nyní Vaše státní občanství?

České.

4. **Otázka:** Máte v plánu žádat, případně jste již žádal o české občanství a proč?

Díky, stačilo mi to jednou.

5. **Otázka:** Domníváte se, že jsou na úřadech vstřícní a poskytnou vám vždy veškeré potřebné informace?

Jak a kde. Stalo se mi, že paní na matrice a poté ani pracovník na cizinecké policii mi nedokázali pomoci, ale ani mi poradit na koho se v tomto případě obrátit. Také záleží na momentální vytíženosti pracovníků. Pokud mají spoustu žádostí například o udělení občanství nebo doplnění chybějících materiálů, je to dosti komplikované. Ale většinou se spíše snaží vyhovět. Ne každý úředník chápe situaci přistěhovalců a žadatelů o české občanství.

6. **Otázka:** Pociťoval jste někdy jazykovou bariéru?

Nepociťuji, studovala jsem zde od základní školy až po vysokoškolské studium na JČU zakončené magisterským titulem.

7. **Otázka:** Kdyby byla možnost získat dvojí občanství, tzn. původní (případně poslední nabyté) + české, pokud to zahraniční stát také dovoluje, využili byste té možnosti?

Spíše ne. K původnímu občanství nemám žádný vztah. Pokud můžu cestovat s českým pasem i na Ukrajinu, není mi ho třeba. Na Ukrajině se zdržuji už jen v rámci návštěvy svých prarodičů a přátel.

Respondent č.4

1. **Otázka:** Odkud pocházíte?

Slovensko.

2. **Otázka:** Z jakého důvodu jste přišel do ČR? (práce, rodina apod.)

Za tehdejším přítelem.

3. **Otázka:** Jaké je nyní Vaše státní občanství?

České a slovenské.

4. **Otázka:** Máte v plánu žádat, případně jste již žádal o české občanství a proč?

Již jej mám, protože se už neplánuji vracet na Slovensko, protože žít tady a nemít české občanství bylo v určitém ohledu omezující (doktoři se mě například ptali, jestli si řádně platím zdravotní pojištění).

5. **Otázka:** Domníváte se, že jsou na úřadech vstřícní a poskytnou vám vždy veškeré potřebné informace?

Co se týče občanství, jsem měla štěstí a byli všichni vstřícní. Obecně co vím, jsou spíše negativní zkušenosti.

6. **Otázka:** Pociťoval jste někdy jazykovou bariéru?

Mluvím česky, tak moc ne, jen občas se zeptají, jestli jsem ze Slovenska.

7. **Otázka:** Kdyby byla možnost získat dvojí občanství, tzn. původní (případně poslední nabyté) + české, pokud to zahraniční stát také dovoluje, využili byste té možnosti?

Já jsem to využila, ale o české bych požádala, i kdybych měla ztratit to slovenské.

Respondent č.5

1. **Otázka:** Odkud pocházíte?

Narodila jsem se v Kyjevě na Ukrajině. V multikulturní rodině polsko-česko-německo-ukrajinské.

2. **Otázka:** Z jakého důvodu jste přišel do ČR? (práce, rodina apod.)
Dědeček mé maminky byl Moravan od Brna a tak jsme se chtěli vrátit. Nejsnadnější cesta k nastartování procesu návratu bylo začít studovat a zároveň běhat po úřadech.
3. **Otázka:** Jaké je nyní Vaše státní občanství?
České.
4. **Otázka:** Máte v plánu žádat, případně jste již žádal o české občanství a proč?
Občanství jsem obdržela před 4 lety na základě českého původu.
5. **Otázka:** Domníváte se, že jsou na úřadech vstřícní a poskytnou vám vždy veškeré potřebné informace?
Jak kdy a jak kde. Ale obecně mi vadilo, že v Česku nejsou rozlišování z jiných zemí od vlastních krajanů! Pro všechny platí stejné zákony a požadavky. Nám nebyla poskytnuta žádná pomoc.
6. **Otázka:** Pociťoval jste někdy jazykovou bariéru?
Pro mě osobně jazyková bariéra jako taková neexistovala. Z domova jsem uměla základy a v prvním roce jsem se učila za pochodu, na úřady jsem chodila schválně s jedním dotazem i víckrát. Protože se nejednalo tolik o jazykovou bariéru, kolik o jiný způsob uvažování a mentality českých úředníků. Záleželo hodně na člověku, se kterým jste museli zrovna mluvit a na způsobu jak mu tu otázku položit. Osvědčilo se mi ptát se minimálně 3-4 různých úředníků na jedno a to samé, pak se teprve dala složit kloudná odpověď.
7. **Otázka:** Kdyby byla možnost získat dvojí občanství, tzn. původní (případně poslední nabyté) + české, pokud to zahraniční stát také dovoluje, využil byste té možnosti?
My právě čekali na změnu zákona o získávání českého občanství, které umožňuje zbavovat se původního (zákon č.40/1993 Sb.). Jinak bychom žádali dříve. Toho ukrajinského jsme se nezdávali, protože proces se tehdy mohl protáhnout až na 3 roky a člověk je prověřovaný SBU (bývalá KGB). A my odjížděli z Ukrajiny právě proto, abychom zmizeli z jejich očí. Moje rodina tam byla za minulého režimu pronásledována, podlehla represím a nemám v ukrajinskou vládu důvěru.
8. **Otázka:** Prostor pro individuální vyjádření
Celý proces repatriace trval 15 let! Od prvního vyřízeného dokladu až po listinu o občanství. Je to šílené, protože skoro celý můj život se hovořilo jen o tom, o všechno je třeba zařídit.

1. **Otázka:** Odkud pocházíte?
Rusko.
2. **Otázka:** Z jakého důvodu jste přišel do ČR? (práce, rodina apod.)
Stěhovala jsem se v 15 letech společně s mámou, která se do ČR stěhovala za prací.
3. **Otázka:** Jaké je nyní Vaše státní občanství?
Dvě občanství, jak ruské tak české.
4. **Otázka:** Máte v plánu žádat, případně jste již žádal o české občanství a proč?
Žádost o občanství proběhla po 13 letech života v ČR, zjistilo se, že lze získat české občanství, aniž by bylo třeba vzdát se ruského. Jinak moc důvodů nebylo, dalo se tu poměrně dobře žít i s trvalým pobytem.
5. **Otázka:** Domníváte se, že jsou na úřadech vstřícní a poskytnou vám vždy veškeré potřebné informace?
Jak kde, strašně záleží, na koho člověk natrefí. Ale obecně by se dalo říct, že jsou zde pořád předsudky k lidem, kteří jsou cizinci. Každopádně taky hodně záleželo na tom, jak dobře člověk umí česky. Pokud člověk mluví dobře, tak jednají lépe, než pokud člověk mluví hůř, hned je chování jiné.
6. **Otázka:** Pociťoval jste někdy jazykovou bariéru?
Ne.
7. **Otázka:** Kdyby byla možnost získat dvojí občanství, tzn. původní (případně poslední nabyté) + české, pokud to zahraniční stát také dovoluje, využil byste té možnosti?
Ano, tato možnost byla využita.

Respondent č.7

1. **Otázka:** Odkud pocházíte?
Gruzie.
2. **Otázka:** Z jakého důvodu jste přišel do ČR? (práce, rodina apod.)
Kvůli sňatku s Češkou a za lepší pracovní příležitostí.
3. **Otázka:** Jaké je nyní Vaše státní občanství?
Gruzínské.
4. **Otázka:** Máte v plánu žádat, případně jste již žádal o české občanství a proč?
V plánu žádat o české občanství mám.

5. **Otázka:** Domníváte se, že jsou na úřadech vstřícní a poskytnou vám vždy veškeré potřebné informace?

Ne.

6. **Otázka:** Pociťoval jste někdy jazykovou bariéru?

Ano, ale česky mluvím dobře. Bariéra je spíš v tom, že Češi nejsou zvyklí na někoho s přízvukem, který občas udělá v řeči chybu. Takové mám porovnání třeba s USA.

7. **Otázka:** Kdyby byla možnost získat dvojí občanství, tzn. původní (případně poslední nabyté) + české, pokud to zahraniční stát také dovoluje, využil byste té možnosti?

Ta možnost, dle mého názoru je v případě uzavření manželství s Českou.